

Leto XX. Stev. 205

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

BORBA

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 8. OKTOBRA 1934 // MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK // OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

ALI BO MENDES-FRANCE VZDRŽAL PRITISK FRANCOSKEGA PARLAMENTA?

Negotovost ob začetku zgodovinske debate o EOS

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Pariz, 27. avg. Jutri bodo v francoski skupščini začeli zgodovinsko debato o EOS, ki jo že 28 mesecev odlagajo iz dneva v dan, čeprav so bili malone vsi ta čas v vladi pristaši evropske vojske: Antoin Pinay — leto dni, René Mayer skoraj šest mesecev in Joseph Laniel leto dni. Začenši od Roberta Schumana, ki je pobudnik in podpisnik pariškega sporazuma, pa do Georgesa Bidaulta, so imeli resor zunanjega ministrstva stalno v rokah narodni republikanci, člani ene izmed najmočnejših strank v francoski narodni skupščini, ki je hkrati tudi najbolj strnjena skupina pristašev EOS.

50 prijavljenih govornikov V debato, ki bo trajala štiri dni, bodo posegli voditelji vseh političnih strank in še mnogi drugi govorniki. Doslej se jih je prijavilo 50.

Po obsegu in pomenu po silah, ki jih bo ena kakor druga stran poslala v boj, katerega izid je docela negotov, da bi dosegla svojo zmago, bo ta debata kot napovedujejo, brez primere v letopiših francoske skupščine.

Kot je navada, bodo debato začeli s poročili odborov za zunanje zadeve, za narodno obrambo, finance, dežele Francoske unije, industrijo in pravosodje. V vseh teh poročilih predlagajo zavrnitev sporazuma o EOS.

Mendès-France bi se utegnil znajti sam v vladnih klopek

Predsednik vlade Mendès-France bi moral, kot je parlamentarna praksa v francoski skupščini, poseči v debato v nedeljo, se pravi, drugi dan. Kaj bo kasneje storil, kako bo vplival na razvoj debate, je odvisno od tega, kako se bo že danes začel razvijati položaj tako v okviru vlade kot med parlamentarnimi skupinami, ki se bodo jutri pojavile, razdeljene v dva bolj ali

manj strnjena bloka — v blok pristašev in blok nasprotnikov EOS.

Ze nocoj, po zadnji vladni seji pred debato, bo znano, ali bo vlada nastopila pred skupščino v polni sestavi, prepuščajoč ministrom, da se sami opredelijo, ali okrnjena, brez štirih ali celo petih pristašev EOS, nemara pa tudi s kolektivnim odstopom. V tem primeru bi se Mendès-France znašel sredi debate sam samcat v vladnih klopek.

Glavni štab pristašev EOS za odložitev debate

Glavni štab pristašev EOS se je sestel sinoči pri predsedniku narodnega republikanskega gibanja Robertu Lecoeuru. Razen Roberta Schumana so bili navzoči René Mayer (radikalec), Gerard Jacques (socialist), Paul Renaud in Antoin Pinay (neodvisna). Ni dvoma, da so pristaši EOS, ko so proučevali razpoloženje skupščine, spoznali, da je le malo ali skoraj nobene možnosti, da bi bil pakt ratificiran. Prvi predlog, naj bi debato odložili, ki so ga že predložili skupščini, je bil videti nepričljivi tudi njegovim tvorcem, ker je temeljil na trditvi, da »predsednik vlade ni dovolj jasno poudaril, kakšni so njegovi nameni in stališče nasproti nemški oborožitvi v primeru, ko bi ratifikacija zavrnili«. Ta očitke, čeprav trenutno upravičeni, vseeno ni dovolj prepričljivi, ker ga lahko izpodbije Mendès-France med debato, ko bo razlagal svoje stališče in namene. Kaže, da je bil včeraj na sestanku pristašev EOS sprožen nov predlog, ki prav tako teži za odlaganje debate. Schuman, Pinay, Mayer in Renaud sodijo, da vse možnosti za sporazum šestih ministrov v Bruslju še niso izčrpane. Zato so predlagali, naj bi debato odložili, razgovore s predstavnikom ostalih petih držav EOS pa nadaljevali in sicer sredi septembra.

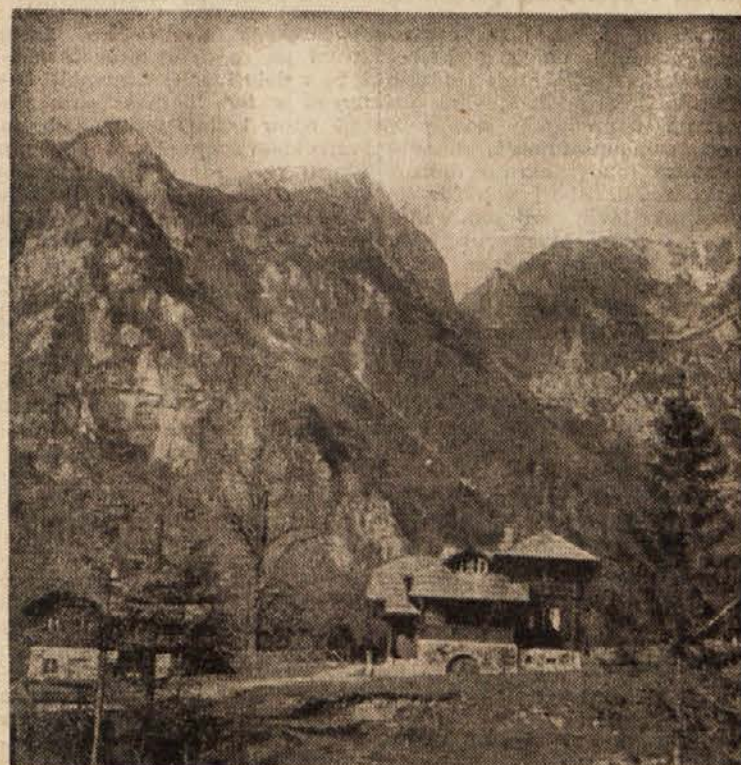
Odložitev bi pomenila nezaupnico Mendès-Franceu

Tudi temu najnovejšemu predlogu ne kaže, da bo prodril. Pač pa je za Mendès-Francea veliko nevarnejši kot prvi predlog. Z njim izražajo nezaupnico predsedniku vlade, ker naj ne bi bil iskreno zastopal njenih koristi. V primeru, da bi nasprotno odlaganju debate, a bi z glasovanjem predlog sprejeli, bi moral Mendès-France odstopiti. Če bodo pa predlog zavrnili, se bo znašel v takšnem položaju, da bo moral sprejeti glasove kominformovcev. Nasprotniki EOS malo bolj mirno pričakujejo začetek debate. Toda socialisti, ki nasprotujejo EOS — to skupino vodita Jules Moch in Daniel Mayer, stojijo pred dilemo, ali naj slede svojemu prepričanju, ki jih silijo, da zavrnejo ratifikacijo, ali strankarski disciplini, ki jim nalaga, naj ratifikacijo v nasprotju s svojim prepričanjem sprejmejo. Izvršni odbor socialistične stranke je že označil stališče Julesa Mocha v odboru za zunanje zadeve za »upor zoper sklepe treh kongresov«. Niti Moch, niti Daniel Mayer, niti drugi, ki je njih število naraslo na 30, morda pa tudi na več, se ne bodo uklonili izvršnemu odboru. To utegne povzročiti razkol v stranki.

Ali ima Mendès-France alternativo za EOS

Nobena stran ne bo popustila, kar priča o tem, kako so se odnosili v francoski skupščini, zlasti med socialisti zaostrili v zvezi z vprašanjem, o katerem bodo jutri začeli splošno debato. Mendès-France bo prav gotovo odklonil odlaganje debate, kar terjajo francoski pristaši EOS in posredno Spaak s svojim novim ali malo spremenjenim besedilom deklaracije petih ministrov. Toda čeprav bo skupščina vztrajala na tem, naj debato nadaljujejo, je še vedno veliko vprašanje, kaj bo

Mendès-France predlagal v zameno za EOS. Nastopiti mora namreč s pozitivnim predlogom. Ne more dopustiti, da bi to vprašanje viselo v zraku. V tem primeru bi se skupščina, kateri bi bilo prepuščeno, da izbira med oboroženo, toda kolikor toliko kontrolirano Nemčijo v okviru EOS, in oboroženo, toda suvereno Nemčijo, kaj lahko spriče te alternative opredelila za »manjše zlo« — za EOS. Kakšna bo ta rešitev, ki jo bo Mendès-France ob zaključku debate predlagal skupščini, še nihče ne more reči. Dejstvo, da bo nastopil pred skupščino, priča o tem, da ima to rešitev že v žepu. Toda politični opazovalci v Franciji so precej skeptični glede Mendès-Franceovega položaja. »EOS utegne pokopati še eno vlado«, piše »Monde«, ki sicer ne skriva svoje naklonjenosti Mendès-Franceu. Bogdan Pesič



Kamniška Bistrica je eden najprivlačnejših letoviških krajev, od koder vodijo pota na vse vrhove Kamniških planin. (Kako se razvija turizem v kamniški okolici — beri na 4. strani.)

OBIŠK PREDSEDNIKA MEDNARODNE ODVETNIŠKE UNIJE

Šridara Nehru pri predsedniku Titu

Tiskovna konferenca v Beogradu — Dr. Nehru je povabil Zvezo advokatskih zbornic Jugoslavije, naj pošlje svojo delegacijo v Indijo

Beograd, 27. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel v Belem dvoru predsednika Zveze odvetniških zbornic Indije in častnega predsednika Mednarodne odvetniške unije dr. S. Nehruja. Sprejemu je prisostvoval podpredsednik Zveze odvetniških zbornic FLRJ Nikola Vojvodić.

Častni predsednik Mednarodne zveze advokatskih šridara Nehru in njegova soproga, odvetnica Raj Dulari, sta izjavila danes na tiskovni konferenci, da sta zelo srečna, ker ju je doletela čast, da lahko v imenu advokatskega združenja vsega sveta pozdravita jugoslovanske narode.

»Po izmenjavi gledišč z uglednimi jugoslovanskimi osebnostmi,« je dejal med drugim dr. Nehru, »smo prepričani, da imata Jugoslavija in Indija podobne probleme in podobne rešitve zanje, temelječe na resnični demokraciji. Nam bo vaše izkustvo močno koristilo. Indija in Jugoslavija imata skupno nalogo do Združenih narodov, zunaj OZN pa želimo, da bi Jugoslavija in Indija skupaj stopali k boljši prihodnosti.«

Dr. Nehru in njegova soproga sta zatem govorila o svojih vtisih sprejema pri predsedniku republike Josipu Brozu-Titu.

»Predsednik Tito naju je zelo pristrčno sprejel,« je dejal dr. Nehru, »in zelo prijetno nama je bilo, ko sva zvedela, da vaš predsednik zelo dobro pozna probleme Indije, kar naju ne preseneča, saj je to na najino sorodnico gospo Vidjajo Pandit napravilo

s perečimi pravnimi problemi Indije in izmenjala svoje izkušnje z indijskimi advokati. Indijo je doslej obiskalo šest delegacij advokatskih in pravnih iz raznih držav.

Poljska ponudba Franciji

Pariz, 27. avg. (AFP). Poljski veleposlanik v Parizu je izročil 25. avgusta v imenu svoje vlade državnemu tajniku za zunanje zadeve De Beaumontu noto, v kateri Franciji predlagajo sklenitev pogodbe o zvezi in medsebojni pomoči. V pooblaščenih krogih izjavljajo v zvezi s tem, da bo francoska vlada odgovorila na poljsko noto, vendar bodo odgovor objavili šele, ko ga bodo izročili poljski vladi. V omenjenih krogih pripominjajo samo toliko, da poljski predlog ni takšne narave, da bi lahko uredil mednarodna vprašanja in da ne ustreza nikakršni dejanski možnosti.

KONFERENCA MEDPARLAMENTARNE UNIJE

Otvoritev na Dunaju

Kancler Raab je v otvoritvenem govoru zahteval svobodo in neodvisnost za avstrijski narod

Dunaj, 27. avg. (AFP). Predsednik avstrijske republike Theodor Körner je danes svečano začel 43. konferenco Medparlamentarne unije v navzočnosti 350 de-

legatov iz 37 držav. Po Körnerjevem pozdravnem govoru so konferenco pozdravili kancler Julius Raab, predsednik avstrijskega parlamenta dr. Feliks Hurdes in predstavnik OZN Georges Picot.

Popoldne ob treh se je začela plenarna seja konference.

V svojem govoru na svečani seji je avstrijski kancler Raab poudaril, da je Avstrija po desetih letih pod okupacijo štirih zaveznih držav. Poudaril je nadalje, da ni bila izpolnjena obljuba iz moskovske deklaracije, izdane 1943., ki predvideva neodvisnost Avstrije.

Kancler Raab je na koncu naglasil, da bodo avstrijski državni organi še nadalje zahtevali za Avstrijo svobodo in neodvisnost. Na konferenci sodelujejo tudi jugoslovanski delegati.

Skrivališče orožja v Trstu

Trst, 27. avg. (Tanjug). V posebnem skrivališču nekega skladišča v starem delu tržaškega pristanišča so našli kakih 40 zabojev različnega orožja in streliva. To skrivno skladišče, eno največjih, ki so jih po vojni našli v Trstu, je odkrila skupina zidarjev. Zidarji so našli izredno dobro ohranjeno orožje in strelivo angleškega in ameriškega izvora. Policija ni hotela davi ničesar povedati o odkritem skrivališču.

IZJAVA TURŠKEGA VELEPOSLANIKA AGAH AKSELA

Pomen državniškega obiska

Perspektive za nadaljnje poglobljanje zaveznih političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov s Turčijo in Grčijo

Beograd, 27. avg. (Jugopress). Pred prihodom predsednika turške republike v Jugoslavijo je turški veleposlanik v Beogradu Agah Aksel izrazil diplomatske in uredniške Jugopressa svoje zadovoljstvo s sedanjim stanjem odnosov med obema državama.

»Ta obisk je velikega pomena,« je dejal veleposlanik Aksel, »kot sta bila pomembna tudi obiska Nj. eksc. predsednika Tita

v Turčiji in Grčiji«. Sprejema predsednika Tita v Grčiji in Turčiji najboljše pričata o tem, da dajejo ti obiski pečat našemu sodelovanju. Prepričan sem, da bo sprejem, ki ga vaša gostoljubna, prijateljska in zavezniška država pripravlja našemu predsedniku, še bolj utrdil naše sodelovanje, da bo ostal v spominu ljudskih množic naših držav in ustvaril še trdnejše podlago za razvoj mednarodnih odnosov v prihodnosti.«

Turški veleposlanik je posvetil v svoji izjavi posebno pozornost dosedanjemu razvoju turško-jugoslovanskih odnosov. Poudaril je, da zadostuje pogled na kratko razdobje zadnjih dveh let, da bi se prepričali, kako ogromni uspehi so bili v tako kratkem času doseženi. »Nenehno poglobljanje odnosov na vseh toriščih, na političnem, vojaškem, gospodarskem in kulturnem,« je nadaljeval veleposlanik g. Aksel, »je bilo kronano s podpisom blejske pogodbe o zvezi treh balkanskih držav. Pričakujem, da se bodo ti odnosi še nadalje razvijali v korist naših narodov, njihove varnosti in miroljubnega razvoja.«

V tem smislu je turški veleposlanik izrazil prepričanje, da so perspektive za razširitev medsebojnih odnosov na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. »V okviru organizacije stalnega balkanskega sveta, ki ga določa blejska pogodba, in balkanske posvetovalne skupščine, ki nastaja, kakor tudi preko drugih organov sodelovanja, so dane izredne možnosti za splošno krepitev medsebojnih vezi. Čeprav te organe šele ustanavljamo, te

bila že vzpostavljena Zveza novinarjev naših treh držav, pripravljamo ta tudi ustanovitev zveze ekonomistov balkanskega inštituta itd.«

Veleposlanik Aksel je na koncu ponovno poudaril pomen osebnih stikov najvišjih državnih in razvoj trojnega sodelovanja in za odnose med balkanskimi narodi.

»MATAJUR« O POLOŽAJU V BENEŠKI SLOVENIJI

ŠOVINISTIČNO NASILJE NAD SLOVENCMI

Razmere v slovenskih vaseh Nadiške, Terske in Rezijske doline ter v gorah nad Čedadom in Tarčentom postavljajo na laž italijanski tisk, ki trdi, da uživajo Slovenci v Italiji najširše svobščine

Trst, 27. avg. (Tanjug). Glasilo beneških Slovencev »Matajur« zahteva v svoji zadnji številki, naj italijanska vlada naposled le spremeni dosedanjo politiko do 10.000 Slovencev, ki žive v teh krajih.

»Beneška Slovenija«, piše časnik, »šteje 10.000 prebivalcev, ki govore slovensko in ki žive v slovenskih vaseh Nadiške, Terske in Rezijske doline ter v gorah nad Čedadom in Tarčentom. Ze med narodnoosvobodilno vojno so ti ljudje zamaževali svoje pravice do šol v materinščini in do vzgoje svojih otrok v lastni družinski tradiciji. Prebivalstvu Beneške Slovenije ne priznavajo niti najosnovnejših pravic ter na vse načine raznarodujejo vasi in naselja. Vse to se dogaja v času, ko beremo v italijanskem tisku, da uživajo v Italiji živeči Slovenci naj-

delujejo trikolornistične tolpe, ki so jih oblasti dolga leta podpirale in jih vodijo ljudje, ki so zavzemali odgovorna mesta v državni upravi. Pri nas ni moč brati nobenega slovenskega časnika, ne da bi imeli pri tem neprilike. Pri nas še zmeraj opazi voditelje trikolornistov, ki želijo dokazati, da je pri nas ognjišče protitalijanstva samo, da bi imeli izgovor za delovanje proti nam,« piše »Matajur«.

»Vse kar hočejo dokazati naši nasprotniki,« pravi na koncu časnik, »je samo ribarjenje v kalnem in je naperjeno ne le proti našemu ljudstvu marveč tudi proti koristim Italije, ki naj bi čutila potrebo, da vlada v obmejnih krajih Italije vzdrušje medsebojnega spoštovanja in sodelovanja med tukaj živečimi narodi.«

Britanska delegacija za zasedanje OZN

London, 27. avg. (Tanjug). Britansko zunanje ministrstvo je objavilo danes seznam delegatov na IX. rednem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 21. septembra. Delegacijo vodi zunanji minister Eden, razen tega so na seznamu še minister brez listnice v Foreign Officeu Selwin Lloyd, minister brez listnice Pearson Dixon in predsednica posvetovalnega odbora konservativne ženske organizacije gospa Walter Elliot. Določeni so tudi pet namestnikov delegatov.

Ceprav je Eden na čelu delegacije, to še ne pomeni, da bo odpotoval v New York.

Vremenska napoved

Vremenska napoved za soboto 23. avgusta: V jutranjih urah še pretežno oblačno z megle po kotlinah. V vzhodnem delu manjše padavine. Čez dan bodo nastopile razjasnitve do pretežno lepega vremena. Temperatura ponoči med 6 in 12, podnevi do 22, na Primorskem do 23 stopinj Celzija.

DELO ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLISKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

# Bistveni so ukrepi za krepitev družbene dejavnosti v zarodkih komun

Ljubljana, 27. avgusta  
Odbor za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS je že aprila letos imenoval poseben pododbor za proučitev stanja in razmeljitve pristojnosti pri občinskih in okrajnih ljudskih odborih. Z izbiro tega problema za proučevanje je Odbor dobro zadel, ker pomeni obravnavanje te problematike nedvomno hkrati pomemben prispevek k razpravi o nastajajočih komunah. Na četrtkovni seji so ljudski poslanci, ki so delovali v pododboru, poročali Odboru o svojih ugotovitvah.

Poslanec Jakob Zen je uvodoma poudaril, da je pododbor proučeval sedanje stanje ljudskih odborov. Dejal je, da številne občine ne napredujejo dovolj v smeri samoupravljanja, temveč da so se mnogi okrajni odbori celo okrepili. Zbori volivcev so se bolj uveljavili predvsem v mestih (n. pr. v Mariboru) in v mestnih občinah, medtem ko so občine, ki imajo manj pristojnosti, ker si te še pridružuje okraj, ne čutilo dovolj osnove za večje uveljavljanje zborov volivcev. Ustvarjena sredstva se stekajo v glavnem na okrajih, ki potem določajo odstotek participacije občinam, predvsem pri kmečkih dohodnikih kot vzpodbudo za izterjavo davkov, medtem ko so občine navadno zelo malo ali pa nekatere celo nič udeležene pri dobičku podjetij ter zato tudi niso materialno dovolj zainteresirane za uspeh teh podjetij. Ponekod so primeri, da so dali nekdanje krajevno podjetje v združne roke, da bi na ta način več sredstev ostalo v občini. Vendar nekateri vodilni funkcionarji v posameznih občinah napačno razumevajo rešitev tega vprašanja, ko smatrajo, da gre predvsem za to, da bi občina dobila od okraja več materialnih sredstev, ne pa večje pristojnosti. Na mnogih okrajnih ljudskih odborih pa še ne razpravljajo o tem, katere pristojnosti bi že kazalo prenesti na občine, čeprav marsikje razmere to že zahtevajo.

Poslanec Ignac Voljč je govoril o tem, da igrajo vaški odbori zlasti v nekaterih večjih občinah pomembno vlogo ter občine predvsem pri reševanju gospodarskih vprašanj ne sprejemajo sklepov mimo vaških odborov. Ko je gov. Voljč govoril o zahtevah nekaterih občin po večjih pristojnostih, je dejal, da so primeri, ko na vsaki seji občinskega ljudskega odbora razpravljajo o tem, da so poslali ta ali ta predlog okraju, ki pa o njem po svoje odloči. Pri tem se pojavljajo tudi negativne težnje, ko se potegujejo nekateri občinski funkcionarji ponekod za absolutne pravice glede davkov, s čimer bi radi zmanjšali obveznosti občine do skupnosti. Po drugi strani pa nekateri okrajni, preobremenjeni z operativnimi nalagami, zelo površno sprejemajo nekatere sklepe, ki pa so za to in obo občino ali podjetje silno pomembni. Gov. Voljč je sodil, da bi okrajni ljudski odbori že lahko prenesli več pristojnosti na občine.

Poslanec Tone Zupančič je dejal, da okrajni centralizem zmanjšuje iniciativno občino. Tudi gov. Zupančič se je zavezal za čimprejšnji prenos nekaterih pristojnosti na občine, vendar je pri tem poudaril, da bodo občine morale čutili, da dobivajo z večjimi pravicami tudi večje dolžnosti.

Poslanec Stane Vrečko je poudaril, da je v vseh okrajih čutili, da še nimajo statutih ter zato čisto ne vedo, kaj spada v njihovo pristojnost, pri čemer je opozoril na primere v Črnomeljškem okraju. Gospodarski svet tega okraja ima v nekaterih primerih preveč pristojnosti. Okrajni ljudski odbor mu je povsem prepuštil dodeljevanje sredstev občinam za komunalno dejavnost, kar je prevelika pristojnost go-

spodarskega sveta. Po drugi strani pa se okraj preveč vmešava v delo LOMO Črnomelj, katerega s tem dezinteresa, zaradi česar LOMO teži za tem, da zvrne kako svojo nalogo na okraj. Hkrati je okraj vzbudil nezadovoljstvo metliške občine, ker je n. pr. brez zadostnega tolmačenja in utemeljitve ustavil gradnjo tamkajšnje tovarne.

Poslanec Janez Petrovič je govoril o tem, da nekateri okrajni delijo sredstva občinam (n. pr. za elektrifikacijo) brez premišljene načrta. Često se zgodi tudi to, da deli okraj ta sredstva mimo občinskih odborov, n. pr. elektrifikacijskim in drugim odborom.

## KAKO OKREPITI SEDANJE OBCINE

Ljudski poslanec Vinko Hafner je dejal, da ni moč krepiti samoupravnosti občin, ne da bi jim hkrati omogočili tudi to, da bi prišle do večjih finančnih sredstev. Občine naj bi bile izdatneje udeležene pri dobičku podjetij, da bi bolj skrbele za razvoj teh podjetij. To stvar zakon že omogoča, vendar je okraj ne uresničujejo. Tudi z uvedbo dopolnilne dohodnine, ki bi jo pobirale občine, bi bilo mnogo storjenega. Kmetje bi na ta način bolj čutili, da dajejo sredstva tudi za občino in bi zato imeli tudi drugačen odnos do krajevne skupnosti, medtem ko zdaj mnogi kmetje mislijo, da gre vse na okraj, pozabljajo pa, da jim okraj vrača precejšen del teh sredstev nazaj v obliki sredstev za šole itd. Dalje je gov. Hafner dejal, da gre pri prenašanju pristojnosti na občine tudi za kadrovske vprašanje, za to, da dobijo tudi občine boljši kader. Potrebna je tudi načelna odločitev, kakšne pristojnosti naj se prenesejo na občine in na katere občine, pri čemer je gov. Hafner predlagal naslednje: Mestne občine s posebnimi pravicami naj povsem uveljavijo svojo samostojnost. Določiti je treba tip občin, ki imajo perspektivo, da se bodo razvile v komune, zaradi česar naj dobe pristojnosti, kakršne imajo mestne občine s posebnimi pravicami. Razen tega je treba določiti še tip občin, ki nimajo perspektive, da bi se razvile v komune, vendar jih ne bo moč še kmalu ukiniti. Tudi te vrste občine naj bi dobile nekatere pristojnosti (zlasti glede socialnega skrbstva, obrti, gostinstva, trgovine na drobno itd.) ter potrebna sredstva in nekaj kadra.

Poslanec Mirko Zlatnar je opozoril, da že nekoliko škoduje, ker sodeluje v razpravah o občinah, okrajih in nastajajočih komunah preozek krog ljudi ter da bi bilo treba o teh problemih začeti razpravljati v širših aktivnih o občinah, zlasti še, ker ponekod (n. pr. v Kranjskem in radovljškem okraju) stvari že dozorevajo.

## Z MEHANIČNIM PRENAŠANJEM PRISTOJNOSTI Z OKRAJEV NA OBCINE BI LAHKO VEČ ŠKODILI KOT KORISTILI

Poslanec Tone Zupančič je opozoril na problematiko bodočih komun v izključno kmečkih področjih, o čemer sta razpravljala še Vinko Hafner in Vlado Krivic.

Po tej razpravi je predsednik Odbora gov. Vlado Krivic še poudaril osnovne ugotovitve razprave. Dejal je, da sedanji okrajni ponekod že ovirajo nadaljnji razvoj družbenih odnosov in s tem seveda tudi proizvodnih sil. Odnosi med industrijskimi središči in okraji že narekujejo novo rešitev, vendar ne predvsem v pogledu teritorialnih sprememb (ki ponekod morda niti ne bodo potrebne). Prav tako tudi ni glavno vprašanje prenos pristojnosti, marveč je važna predvsem krepitev gospodarstva. Bistvo problema je v taki razporeditvi pristojnosti, ki bo pomagala razvijati družbene odnose in zagotavljala večjo družbeno aktivnost. Pri tem, ko govorimo, da sedanji okraj ne ustreza več dozorelim razmeram, pa je treba še posebno poudariti, da tudi sedanje občine več ne ustrezajo. Družbenemu razvoju bi storil slabo uslugo, če bi smatrali, da stvar lahko rešujemo z mehaničnim prenašanjem pristojnosti iz okrajev na občine, izmed katerih so številne majhne, gospodarsko šibke in kadrovske siromašne ter zato ne bi bile sposobne mehanično prevzeti in uresničevati novih dolžnosti. Jasno se je treba zavedati, da nekatere razvitejšie občine potrebujejo večje pristojnosti, če bodo te zagotovile boljše gospodarjenje in hitrejšie reševanje upravnih poslov. Budni pa moramo biti ob nekaterih partikularističnih težnjah v nekaterih občinah, ki smatrajo, da je prenos pristojnosti navzdol lepa prilžnost za

to, da se občina znebi nekaterih družbenih obveznosti. Zelo važno je to, da sprostimo na področjih sedanjih oziroma bodočih občin vse neizkoriščene rezerve, ki bi takoj lahko prispevale k razvoju. Krepkejše se je treba zavezati za ustrezno participacijo občin na dobičkih podjetij, kar zakon že priporoča, okraj pa večinoma še ne upošteva. Marsikje bodisi zaradi nerazumevanja, bodisi zaradi partikularističnih teženj skušajo v razpravah zmanjševati vlogo sedanjega oziroma bodočega okraja. Stremeti pa je treba za tem, da bosta imela večjo vlogo i občina i okraj. Ta njuna vloga se bo hkrati seveda spremenila, toda ne predvsem glede teritorija, temveč po funkciji. Bodoči okraj bo imel važno gospodarsko in regulatorno funkcijo ter bo v njem ostalo težišče gospodarskih poslov, ki so skupni za vse občine. Glede neposrednega reševanja teh vprašanj pa bo pripadla večja vloga bodoči občini.

Tudi gov. Krivic se je zavezal za širše razpravljanje o teh problemih ter dejal, da je to med drugim tudi stvar organizacij SZDL, klubov poslancev in odbornikov itd.

Odbor je sprejel predlog tovariša Krivica, da se pošlje Ljudski skupščini priporočilo, naj bi okrajni sestavili prve osnutke okrajnih statutov, ker bi to pospešilo konkretno razpravo. Nekaj takšnih osnutkov statutov bo sestavljalo vsaj v grobih obrisih, bržkone že v prvi polovici septembra.

IZ OSNUTKA DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1955

# Kako bo z našim gozdnim in lesnim gospodarstvom

Za prihodnje leto je predvideno zvišanje amortizacije na 10 odstotkov. Predviden je tudi davek na promet z rezanim gradbenim lesom

Osnutek plana za leto 1955 pomeni v gospodarjenju z našimi gozdovi prelomnico. V njem je namreč določba o ustanovitvi sklada za pospeševanje gozdarstva. V ta sklad se bo stekalo 30% prodajne cene lesa na panju (gozdna taksa) tako, da bodo znašali letni dohodki približno 5 milijard. Ta ukrep je bil potreben, da bi zboljšali stanje naših gozdov. Dosedanja sredstva so bila mnogo premajhna za ustrezno politiko in tem področju. Potrebno nam je zlasti gosto omrežje prometnih zvez v naših gozdovih, da bomo lahko sekali les tudi v krajih, ki so zdaj nedostopni. Naše omrežje gozdnih poti in cest je 15 do 10 krat manjše kakor v raznih evropskih deželah.

Družbeni plan za prihodnje leto določa tudi, da bomo pogo-

zdirli mnogo goličav, zlasti s topoli ki hitro rasto, njihov les pa lahko nadomesti les iglavcev. V gozdovih splošne ljudske imovitve na bi prihodnje leto posekali 15,525.000 kubikov lesa, torej znatno manj kakor doslej. Sečnja lesa, potrebnega za industrijo, rudarstvo, promet, široko potrošnjo in izvoz, pa se ne bo zmanjšala, ker se nanaša omejitve samo na tako imenovane kmečke gozdove. Največ lesa smo posekali v letih 1948 do 1950 (če bi sečnja v teh letih označili s 100, bi v letih 1951 do 1953 padla na 76, prihodnje leto pa na 65). Razmerje sečnje v letu 1949 (ko je bila največja) nasproti sečnji, predvideni za prihodnje leto, znaša 100:56.

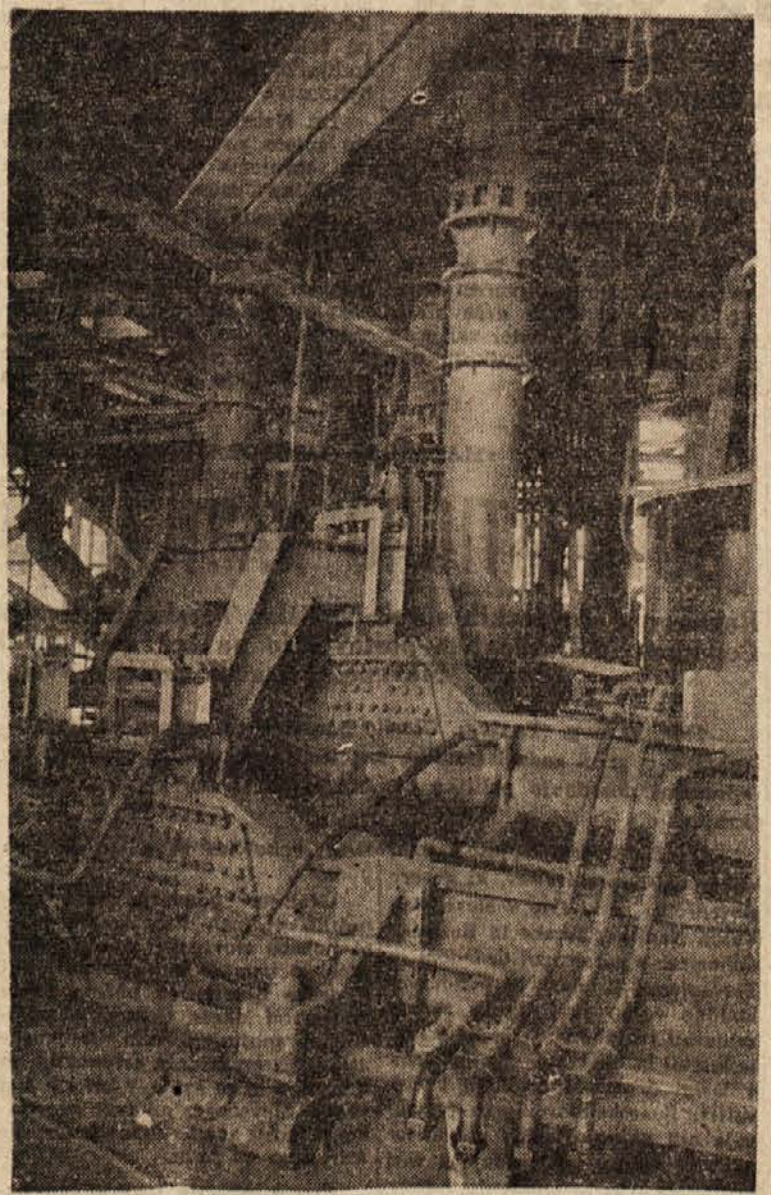
Proizvodnja lesne industrije naj bi se prihodnje leto v primerjavi z letošnjo povečala za

4%. Narasla naj bi zlasti proizvodnja vezanih plošč, in sicer za 15%, lesonita pa za 64%. Večja naj bi bila tudi proizvodnja parketov, pohištva, svinčnikov, vžgalice ter raznih končnih izdelkov in izdelkov pletarske industrije. Izvoz lesnih izdelkov naj bi znašal prihodnje leto samo 4% izvoza leta 1949, ko je bil največji. Prihodnje leto naj bi bil še zmeraj prepovedan izvoz hlodovine, tesanih hrastovih pragoov, drv, kostanjevega in lesa iglavcev ter celuloznega lesa iglavcev.

Znano je, da so se malone vsi izdelki lesne industrije zelo podražili, zlasti rezan les iglavcev, katerega cena je v enem letu poskočila za dobrih 80%. Zato so bili potrebni posebni ukrepi. Pristojne oblasti so odredile najvišje cene lesa na panju in uvedle progresivni davek na rezan gradbeni jelov in smrekov les. Spriči progresivnega davka zdaj ne kaže prodajati gradbenega lesa draže od 20.000 din kubik. Tako so cene najvažnejših lesnih izdelkov nehale naraščati.

Za prihodnje leto je predvideno zvišanje stopnje amortizacije od 8 do 10% za vse obrate razen žag. Predviden je tudi davek na promet rezanim gradbenim lesom listavcev, in sicer 10%, za lesniti pa 20% ter že omenjeni progresivni davek na rezan gradbeni jelov in smrekov les. Tega davka bi bili oproščeni samo proizvajalci pohištva. Lesna industrija bo dobila sredstva za zgraditev tovarn vezanih plošč in lesonita, za razširitev proizvodnje parketov itd.

Inž. Stjepan Curčić



Detalji novega elektroplavza v Storah

# Pisma vrednostnik

Še nekaj o advokaturi

Predalec smo že od Ciceronovih časov, ko je bilo še v veljavi suženjstvo, da bi lahko naše sedanje zadeve primerjali z ukrepi in potrebami tistih časov. Tudi advokatura ne more imeti ne po svojem bistvu, ne po nalogi, ki ji jo določa zakon o advokaturi, za cilj goloornitost, kakor bi človek sklepal iz pisma, objavljenega nedavno v »Borbic«.

Primerjati sedanje potrebe in čas, v katerem živimo, s potrebami in časom iz Ciceronovih časov in govoriti pro domo sua, toda brez pravilnega razumevanja sedanje družbene stvarnosti, pomeni zaostajati za celih 20 stoletij. To velja tembolj, ker je veljalo govoriti »pro domo sua« sivočas za nedostojno.

Ce nič drugega, je treba svoje osebne zadeve nekako urediti in spraviti v sklad z družbenimi koristmi. Mirno lahko rečemo, da bi javnost osupnila, če bi bila obveščena, da nekateri mladi in posebno zdravi upokojenci prejema razmeroma lepe pokojnine, ukvarjajo pa se z advokaturjo in so kos večjim naporom kakor drugi advokati. Za advokaturjo in za družbo pa je najbolj žalostno, da se nekateri izmed njih čisto sklicujejo na svojo avtoriteto in prejšnji položaj in nikakor nečesto opravljati advokature zunaj Beograda. Tako vsi kraji, ki jim je advokatura res potrebna, ne dobe upokojenih advokatov, kakor to opravičuje pisec omenjenega pisma. Redno se dogaja, da se Beograd spreminja v mesto upokojenecov in da opravljajo advokaturu v njem pečidel upokojenci.

ker noben mlad advokat ne more dobiti zaposlitve, saj so že upokojenci poskrbeli, da vsi klijenti zatekajo k njim.

Za pravičen razvoj advokature in pravosodja ni najvažnejše plačevati socialni prispevek, marveč oprasanje, ali tako omogočamo mladim advokatom začeti kariero če ne drugače vsaj o enakih pogojih z advokati, ki so si pravičasno zagotovili pokojnino? Če človek ne govori samo »pro domo sua«, mar more kakor koli opravičiti stališče upokojenega advokata, ki meni, da je bolan in da ne more opravljati posloj, ki jih je opravljal v državni službi, da pa je sposoben za advokaturjo, čeprav sta po zakonu o njej za to potrebna zdravje in delovna sposobnost, kakor v državni službi? Ali je takšno stališče državljanov moralno dovolj utemeljeno in ali je dovoljeno, da lahko upokojenega advokata obravnavamo za nesposobnega za delo v redni službi, tako da prejema pokojnino, hkrati pa kot sposobnega za delo za osebno korist, čeprav prejema pokojnino? Ali je to po zakonu in morali dovoljeno. Kaj pravijo upokojeni advokati? Boško Kelčić, advokat, Novi Pazar

## Seja MLO Ljubljana

Ljubljana, 27. avgusta  
Na današnji seji Mestnega odbora, ki je bila nadaljevanje pred tednom dni prekinjene skupne seje obeh zborov, so odborniki razpravljali o Odluku o obvezni dograditvi stanovanjskih zgradb. Glede na pripombe nekaterih odbornikov, da odlok ni zadel bistva in da preveč administrativno posega v gradbeno operativno pa tudi ne rešuje vseh problemov v zvezi z dokončanjem že začelih stavb, so sklenili razpravljati o tem odluku, ki ga bo Svet za komunalno dopolnil, odložitni na prihodnjič.

Ko so po prvi točki ugotavljali sklepčnost obeh zborov, so ugotovili, da je od Mestnega zbora navzočih 32 odbornikov, 38 pa odsotnih, od Zbora proizvajalcev pa navzočih 27 odbornikov, odsotnih pa 33. Kljub pojasnitvi, da se je skoraj polovica odsotnih opravičila, pa so vendar nekateri odborniki iznesli upravičene očitke na račun nediscipliniranosti odbornikov, ki se ne udeležujejo sej. Vendar predsedniku ni preostalo drugega, kakor da sejo, ki se dejansko zaradi nesklepnosti ni mogla niti začeti, zaključi.

## Dež ovira obiralec hmelja v Savinjski dolini

Na hmeljskem področju v Savinjski dolini je bilo danes obrabnega približno polovico letošnjega pridelka hmelja. Hitrejšie obiranje ovirajo krajevne plohe, ki so v zadnjih dnevih zelo pogoste. Dež pa vpliva tudi na kakovost hmelja tistih hmeljišč, ki niso bila dovolj in ob pravem času skropljena proti peronospori, kjer leta ob slabem vremenu napada lep pridelok hmelja. Če bodo v naslednjih dneh vremenske razmere ugodne, računamo, da bo obiranje hmelja trajalo še kakih deset dni. (F. K.)

## Prvo surovo železo iz elektroplavza v Storah

Store, 27. avgusta  
Včeraj okoli 12, je iz velikega novozgrajenega elektroplavza Železarne v Storah prvič prišlo surovo železo. Pri prvem vodu je prišlo nekaj nad šest ton gradilne odlične kakovosti, vsem ko je danes okoli 9. ure dal elektroplavz še naslednjih osem ton železa. Ko bo na razpolago dovolj električne energije in ko bo zgrajen nov obrat aglomeracije za filtriranje železnorude, bo odajal elektroplavz dnevno tudi 80 ton sivega surovega železa. (F. K.)

## Mednarodna prizadevanja za varstvo otrok

V Beogradu zaseda generalni svet Mednarodne unije, v kateri sodelujejo organizacije za varstvo otrok iz 40 dežel

Beograd, 27. avg. (Tanjug)  
V Zagrebu se je davi začelo zasedanje generalnega sveta Mednarodne unije za varstvo otrok. Udeležujejo se ga predstavniki organizacij za zaščito otrok iz štiridesetih dežel.

Na dopoldanskem sestanku je poročal o delu Mednarodne unije generalni tajnik George Thelin. Med razpravo je Branka Savić v imenu jugoslovanske delegacije kratko označila temeljna načela v delu jugoslovanskih družbenih organizacij na področju varstva otrok.

Predsedstvo generalnega sveta je izreklo posebno priznanje jugoslovanskemu Svetu društev za

varstvo otrok. Njegovo poročilo Mednarodni uniji je bilo nastanjeno v dveletnem poročilu Mednarodne unije za varstvo otrok. Generalni svet unije je polpoldne nadaljeval razpravo o drugi točki dnevnega reda: osnutku študija o nadaljnjih nalozah Mednarodne unije.

Za predsednico prihodnjega kongresa za zaščito dece je bila določena predsednica našega sveta društev za zaščito dece Jugoslavije Milka Minić, v biro kongresa pa razen drugih inž. Gustav Vlahov in v sekretariatu Branko Savić.

Jutri se bo zasedanje generalnega sveta nadaljevalo.

# Volivci imajo besedo

Ob razpravah o družbenem planu za mesto Ljubljana

Ljubljana, 27. avgusta  
Ko smo sprejemali družbeni plan a letošnje leto, je bilo silšati med volivci precej upravičene kritike. Da bi »ekspeditivneje« reševali gospodarske probleme in »hitreje« z »vsi izvajati družbeni plan, je namreč MLO sprejel dru... ni plan, ne da bi o tem poprej razpravljali na zborih volivcev. Ko pa so pozneje že sprejeti družbeni plan samo pojasnjevali na zborih, so volivci povečini obsojali tak nedemokratske postopek MLO.

Kot je videti, so zahteve volivcev dosegle svoj namen. Na seji MLO, ki je bila pred kratkim so razpravljali o rebalansu družbenega plana za letošnje leto. Ugotovili so razveseljivo dejstvo, da so zlasti gospodarska podjetja v letošnjem polletju dosegla mnogo večji dohodek in hkrati »udi dobiček. Skupno ostane Mestnemu ljudskemu odboru iz prvega polletja čistega dohod-

ka 623 milijonov din. Sklenili so, da morajo o porabi razpoložljivega denarja najprej razpravljati volivci na svojih zborih.

Denar bo treba porabiti za dela, ki so najnujnejša. V nekaterih predelih mesta še sedaj nimajo kanalizacije niti vodovoda, kar čestokrat povzroča nevarna množična obolenja. Marsikje bo treba pr... diti ceste in javne prostore, upravičeno pa so tudi prošnje zdravstvenih in socialnih ustanov itd. Ljudje se še posebno zavzemajo za gradnjo novih stanovanj. Po vsem tem se obeta, da bodo zbori volivcev, ki so v ta namen sklicani za konec avgusta in začetek septembra, zelo živahni in plodni. Večja beseda, ki jo imajo te pot volivci o uporabi skupnega dohodka, bo nedvomno prispevala k utrditvi ljudske oblasti in k večjemu za nimanju za skupnost bodočih ljubljanske komune

K. M.

FRANCOSKI, BRITANSKI IN SOVJETSKI TISK O EOS

PISMO IZ KAIRA

# V Parizu »brusijo orožje«

## pristaši in nasprotniki EOS pred razpravo v parlamentu

Pariz, 27. avg. (AFP). — Pred debato o evropski vojski se je ton pariškega tiska zostril. Vsi politični opazovalci se strinjajo, da je Mendès-France v kritičnem položaju. Stevilni časniki predvidevajo morebitni odstop več ministrov, ki so za EOS. »Parisien Libre« sodi v zvezi s tem, da bi ugnel Mendès-France, da bi se izognil razpadanju vlade, preiti v akcijo in zahtevati kolektivni odstop vlade.

»Aurore« se vprašuje, ali se bo predsednik vlade postavil na nevtralnem stališču, poudarja, da tako pristasi kot nasprotniki EOS »brusijo orožje«. Časnik zaključuje: »Takšne debate ni moč zaključiti, ne da bi ljudje v državi zvedeli, kaj namerava vlada storiti. Ni je moč zaključiti, dokler ne bodo doleteli in sprejeli splošne politike, ki bi dala vsem jasno vedeti, da Francija živi. Morda se bo parlament hotel spomniti, da je prav to njegova naloga...« zaključuje časnik.

zaslugi. Časnik poudarja, da sporočilo admiralitete o ruski moči na morju in izjava feldmaršala Montgomeryja o ruski in satelitski moči v letalstvu pričajo, kako so »Rusi uporabili zadnja leta, medtem ko je Francija izgubljala čas.« Francija bi najbolje popravila škodo, če bi ratificirala sporazum o EOS, katerega je sama ustvarila in katerega je njen zunanji minister podpisal, zaključuje »Times«. V komentarju o aktivni udeležbi Nemčije v evropski obrambi, poudarja »Manchester Guardian«, da bi bilo zelo pomembno ne samo za Francijo, temveč za vse Zahod, če bi se Franciji posrečilo rešiti to krizo.

Moskovski časniki kažejo izjemno zanimanje za jutrišnjo debato o ratifikaciji sporazuma o EOS v francoskem parlamentu in trdijo, da ZDA ter Bonn znova pritisakata na Francijo, da bi jo

prisilila k ratifikaciji. Časnik »Zvestija« trdi, da imata Zahodna Nemčija in ZDA tajne dogovore med seboj in da Franciji grozi odkrita nevarnost od nemškega militarizma in sicer ne glede na to, v kateri obliki namerava ZDA obnoviti nemško vojsko. »Zvestija« poudarja, da uveljavlja v zadnjih dneh ameriško-bonnska diplomacija nasproti Franciji »ponižujočo politiko diktata«, da bi tako prisilila francoski parlament, »da bi sprejel rešitev, ki nasprotuje nacionalnim koristim.« Francoski narod potrebuje po mnenju tega časnika ureditev nemške vprašanja na demokratični podlagi in vzpostavitvi sistema kolektivne varnosti v Evropi.

Drugi moskovski časniki poudarjajo, da je sklep francoske vlade, da parlamentarna debata ne bo povezana z vprašanjem zaupnice, zelo pomemben.

# IZJALOVLJENO »POLITIČNO ROMANJE«

## Oblečen kot romar, čigar obleko imenujejo »ikram« — belo platno, ovito okrog telesa in višje čez ramo — je Gamal Abdel Naser s polkovnikom Anuarom el Sadatom po uspešno končanih angloegiptovskih pogajanjih nenadoma odpotoval na božjo pot v Mekko. Ali je bila ta verska božja pot sama sebi namen, ali pa je šlo pri tem za politične cilje? Predvsem je treba ugotoviti, da vsa ta ceremonija v zvezi s potovanjem močno ustreza zaostalim nazorom najširših množic arabskega sveta, ki jih zmeraj ni moč izkoreniniti, ker je še premočan vpliv verskih voditeljev, zlasti v Egiptu, kjer je v Al Azharu muslimanska šola Gamal Abdel Naser je s tem svojim potovanjem napravil koncesijo takšnim nazorom, hkrati pa je začel uveljavljati svojo politično linijo, pojasnjeno v »filozofiji revolucije«, po kateri naj bi imelo romanje v Mekko razen verskega značaja tudi svoj politični pomen.

Po nazorih egiptovskega ministrskega predsednika in kralja Saudove Arabije, na katerega ozemlju sta muslimanski sveti mesti, bi moral biti v Mekki in Medini vsako leto auslimanski kongres in udeležili naj bi se ga poglavari in najvišji predstavniki muslimanskega sveta, ki šteje zdaj kakih 400 milijonov prebivalcev. Letošnje romanje v Mekko pač ni doslej zaželenega političnega cilja, ker razen iz »ta« in Pakistana ni moglo pritegniti nobenega izmed pomembnejših predstavnikov muslimanskega sveta. V Mekko in Medino sta prispela razen Naserja in kralja Sauda, samo generalni guverner Pakistana Gulam Mohamed in predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali.

Za tezo, da je vsa ta koncepcija romanja v Mekko kot poti za politično organiziranje muslimanskega sveta na tihlil nogah, govori tudi stališče Turčije nasproti takšni zamisli. Turčija je nedvomno ena najmočnejših in najbolj organiziranih držav Srednjega vzhoda, sloneča na posvetnih koncepcijah, ki popolnoma nasprotujejo vsem reakcionarnim mističnim muslimanskim težnjam. Kemal Atatürk je izgnal kalifa in odpravil kalifat in v Turko ni dopuščal, da bi zapravljali čas, zdravje in denar z romanjem v Mekko. To je šlo celo tako daleč, da oblasti Turko niso dajale niti vizumov, da bi potovali v Egipt, če so zaprosili za to, kar je bilo za Turko ne bi omogočilo, da bi se vtihotapili v Mekko.

Večina arabskega tiska je presojala to politično romanje kot tizjalovljeno in poudarjala, da so poglavari muslimanskega sveta najprej sprejeli vabila, pozneje pa so se skušali opravičiti z najrazličnejšimi razlogi, da so ostali doma. To je najbrž tudi vzrok, da piše egiptovski tisk samo o tem, kaj naj bi bili v prihodnje takšni kongresi, ne da bi se dotaknil pičlih sadov minulega romanja, ker je pač cenzura stroga. Značilno pa je, da skušajo posamezni kairski časniki, kakor n. pr. »Al Itnein«, pripisati tej Naserovi zamisli tudi čisto reakcionarni, mistični značaj, ki ji ga egiptovski ministrski predsednik najbrž ni želel dati. Ta časnik med drugim piše: »Organizacija kongresa v Mekki pomeni vrnitev k duhu islama in tradicionalni ideji islamske skupnosti, ki jo oznanja koran. To idejo so podpirali kalifi, potem pa je bila dolga stoletja pokopana. Šele pred dve stoletji je spet zaživela, toda brez slehernega uspeha. Zdjaj so to zamislili ljudje novega režima spremenili v prakso.«

Sedanja demokratična uprava Turčije je te ostre in načelne Kemalove zahteve nekoliko omilila in v Mekko roma čedalje več Turkov. Kljub temu pa si nikakor ne moremo misliti, da bi se poglavar turške države ali predsednik turške vlade udeležila romanja, čeprav bi mu ne skušali pripisati političnega značaja. Zato je jasno, da bosta Gamal Abdel Naser in kralj Saud težko uresničila svojo zamisel o političnem romanju, ker bodo ta romanja neogibno čedalje bolj sprejela verski značaj.

Politično romanje Gamala Abdela Naserja je rodilo letos samo en sad. Naser je namreč v Mekki sprejel povabilo Mohameda Alija, predsednika pakistanske vlade naj bi obiskal Pakistan. Tega vabila in privolitve vanj pa v vrstah Arabske lige niso sprejeli navdušeno, ker menijo, da je to pot, s katero bi hoteli zlomiti odpor Egipta proti paktu Ankara-Karachi in doseči, da bi se Kairo strinjal za vključitvijo Iraka v to organizacijo. Posamezniki menijo, da je v tem jasno videti prste Dullesove politike, ki naj bi zdaj, po anglo-egiptovskem sporazumu o Suez, rodila prve sadove v zvezi z vključitvijo Egipta v obrambno organizacijo tega področja zunaj Arabske lige.

Zdravko Pečar

KRIŠNA MENON V INDIJSKEM ZGORNJEM DOMU

# Pakt za Jugovzhodno Azijo ni v skladu z OZN

## Z glasovanjem so odobrili vladno zunanjo politiko

New Delhi, 27. avg. (AFP). — Indijski Zgornji dom je z glasovanjem po večerajšnji debati z ogromno večino odobril vladno zunanjo politiko.

Glede pakta za Jugovzhodno Azijo je Menon dejal, da je samo »poskus imperialističnih držav, da bi vzpostavile organizacijo za obrambo tega ozemlja«. Krišna Menon je poudaril, da nikakor ni moč soditi, da je ta pakt v skladu z Ustanovno listino OZN.

tistih obveznosti, kakor druge države, članice OZN.

Odgovarjajoč nekaterim govornikom glede njihovih pripomb v zvezi z metodami, ki jih je Indija uveljavila proti Portugalski, je indijski ministrski predsednik Nehru dejal, da položaj terjaja potrpljenje ter poudaril, da je cilj številnih vojaških ukrepov, ki jih je storila Portugalska, bil vsekako pripraviti Indijo do tega, da bi tudi ona

segla po takšnih ukrepih.

Kar zadeva priznanja Laosa, Kambodže in Vietnama, je Nehru izrazil pripravljenost, da so te dežele popolnoma neodvisne. »V našem položaju zdaj,« je zaključil Nehru, »odkar smo prevzeli predsedstvo v komisiji za nadzorstvo nad premirjem, je težko priznati eno državo, ne pa vse. Zato ni videti primerno, da bi te dežele uradno priznali, čeprav jih de facto priznavamo.«

TRENJA MED NASERJEM IN SALEMOM

# Vladni in družinski spor

Kairo, 27. avg. (AFP). Predsednik egiptovske vlade polkovnik Naser je sinoči rešil hudo krizo, ki je grozila povzročiti razdor v njegovi vladi in vojaškem svetu. Do krize je prišlo po odstopu ministra za nacionalno orientacijo majorja Salaha Salema, zaradi spora z njegovim bratom majorjem Gamal Salemom, članom vojaškega sveta, in sicer v zvezi z vprašanjem, kakšna naj bo glavna smer egiptovske zunanje politike.

stajanju disidentskega gibanja v vojski, v katerem so baje nasprotniki anglo-egiptovskega sporazuma glede Suezja. Po drugih vesteh pa je spor v vojaškem svetu nastal spriču odpora dela častniškega zbora proti akciji predsednika Naserja, ki hoče omejiti delo stranke »Muslimanski bratje«. Predsednik Naser je minuli teden odobril to versko organizacijo, da je »kovača zaroto in se hotela dokopati do oblasti«. Poročali so tudi o ostrih sporih med člani vojaškega sveta v zvezi z vprašanjem, ali je smotno, da sodeluje Egipt v vojaških paktih z ostalimi arabskimi in muslimanskimi deželami.

Predsedniku Naserju se je posrečilo sinoči sklicati skupni sestanek z obema bratoma Salem in po večurnem posvetovanju je novinarjem izjavil, da so glasovi o notranji krizi v Egiptu milo rečeno, »močno pretirani«.

Major Salah Salem je doslej odklanjal, da bi se sestal s predsednikom Naserjem. Odstopil je po povratku z nedavnega obiska v Iraku, ki je bil povod za spor s članom vojaškega sveta majorjem Gamal Salemom. Medtem so tu krožile govorice o velikem razkolu v vojaškem svetu in o nastajanju disidentskega gibanja v vojski, v katerem so baje nasprotniki anglo-egiptovskega sporazuma glede Suezja. Po drugih vesteh pa je spor v vojaškem svetu nastal spriču odpora dela častniškega zbora proti akciji predsednika Naserja, ki hoče omejiti delo stranke »Muslimanski bratje«. Predsednik Naser je minuli teden odobril to versko organizacijo, da je »kovača zaroto in se hotela dokopati do oblasti«. Poročali so tudi o ostrih sporih med člani vojaškega sveta v zvezi z vprašanjem, ali je smotno, da sodeluje Egipt v vojaških paktih z ostalimi arabskimi in muslimanskimi deželami.

Po sinočnjem sestanku predsednika Naserja z bratom Salem sodbijo tukajšnji opazovalci, da bo prišlo do sprememb v egiptovski vladi, ker želi Naser vključiti v vlado tudi nekatere civilne osebnosti. Major Salah Salem kot kaže, ni opustil namena, da kmalu obišče še nekatere arabske dežele, med njimi tudi Saudovo Arabijo in Libijo.

DANES PO SVETU

# FORMOZA

En-Laj je nedavno opozoril Američane, da bi imeli njihov poskus, da bi preprečili osvoboditev Formoze, »najhuje posledice«. Na drugi strani pa je bil veleposlanik v Moskvi Bullit nedavno prepričan, da je bilo treba takoj napasti kontinentalno Kitajsko in da ta napad ne bi sprožil tretje svetovne vojne. Nekaj podobnega trdijo tudi Čangkajski funkcionarji. In tako dalje.

Vse to prepričevanje in prerokovanje se piete okrog otoka, na katerem živi kitajsko prebivalstvo, ki etnično in zgodovinsko pripada Kitajski in ki ga upravlja vlada, katere Kitajci že zdavnaj ne priznavajo za svojo in ki se mora za svoje življenje zahvaliti samo sporu veseli na Daljnem vzhodu in ameriški pomoči.

Kako je vprašanje Formoze pravzaprav postalo pereč mednarodni spor, ko je izbruhnila korejska vojna, je dobilo sedmo ameriško ladjevje ukaz, naj »nevtralizira« Formozo in prepreči kitajsko invazijo na otok. Čeprav je bila razsodnost tega sklepa že takrat dokaj dvomljiva, ker je objektivno pomeni vmešavanje v notranje kitajske spore, bi ga bili lahko spriču korejske vojne in v času, ko se je Kitajski pridružila napadalci, se nekako opravičilo. Zdjaj je korejska vojna končana. Končana je tudi volna v Indokini.

Drži pa, da je ostal status Formoze nespremenjen, »vojni«. »Neutralizacija« otoka je razen tega dokaj

čudna. Ameriške časopisne agencije z zadovoljstvom beležijo periodične Čangkajske diverzije na kitajski celini. Z enakim zadovoljstvom obveščajo svet o stotinah ladij za izkrcanje, ki jih iz ameriškega materiala grade na Formozu in ki naj bi jih uporabili za pohod na Kitajsko. Hkrati ameriški komandant Pacifika general Stamp trdi, da so dobile čete sedmega ladjevja ukaz, naj začno streljati na vsako »komunistično enoto, ki bi se pojavila v očitno sovražnim namenom, ne da bi čakale, da bi ona prva začela streljati. Vsekakor gre za hude grožnje.

Sodeč po teh koncepcijah bi bila zadeva približno taka-le: Čangkajski napad na Kitajsko bi bil upravičeno »ideološko«, napad na Formozo pa bi bil agresija in potemtakem »casus belli«, povod za vojno. Očitno je, da v obeh večine človeštva takšnega gledišča ni moč opravičiti s stališča prava, ne s stališča pravice.

Čeprav pa ima Kitajsko vsa pravica do Formoze, tudi vojne izjave in Fekinga ne prispevajo mnogo k temu, da bi našli pameten izhod iz sedanjega položaja.

Vprašanje Kitajske je samo del širšega kompleksa vprašanj. Glavni so ameriško-kitajski odnosi. Vse kaže, da je malone že odbila dvajseta ura, da nekako uredite te odnose, ki navsezadnje ne morejo večno ostati takšni, kakršni so zdaj, ne da bi pomislili potencialne nevarnosti za mir.

G. A.

# Z A D N J E V E S T I

Portugalski demanti

Lisbona, 27. avg. (AFP). Portugalsko zunanje ministrstvo je danes zanikalo sporočilo, da so portugalski vojski 16. avgusta streljali na neoborožene indijske prostovoljce v trdnjavi Terokol. Sporočilo je pravzaprav odgovor na indijsko noto z dne 20. avgusta, ki doži portugalsko vojsko, da je zagrešila smrt enega in ranila več prostovoljcev, ki so 15. avgusta med indijskim pohodom na portugalsko posest zavzeli trdnjavo.

Portugalska vlada je ta indijski protest zavrnila, češ da je bila naloga čiščenja trdnjave povzročena policijskim, ne pa vojaškim silam, in da tamkaj sploh niso na nikogar streljali.

Mendès-France je popustil

Francoska vlada bo ponovno skušala doseči sporazum z ostalimi prizadetimi vladami glede pogodbe o Evropski obrambni skupnosti

Pariz, 27. avg. (Tanjug). Po seji vlade, ki je trajala do večera, je ministrski predsednik Mendès-France izjavil, da so na njej sklenili ponovno proučiti vprašanje EOS. Vlada se je odločila, da ostane solidarna. Zato bo skušala še nadalje vztrajati pri odgovornosti, ki jo je sprejela z deklaracijo ob investituri in si prizadevati najti način za zblizanje z ostalimi partnerji v vprašanju EOS. Vlada bo spriti za vzemala svoje stališče do vseh bistvenih momentov, ki bi nastali v skupščinski razpravi glede pogodbe o EOS.

Izvedelo se je, da so štirje ali pet nadaljnjih ministrov na današnji seji, ki je bila pod vodstvom predsednika republike, vztrajali pri svojih grožnjah, da bodo podali ostavko, če vlada ne bo še nadalje poskušala doseči sporazum z ostalimi zahodnoevropskimi deželami, tako da bi nazadnje tudi Francija lahko ratificirala pogodbo o EOS. Spriču tega napovedujejo, da bodo skupščinsko debato nemara takoj poročili posameznih skupščinskih odborov o pogodbi prekinili in jo odgodili. Medtem bodo ponovno poskusili doseči sporazum

Angleški pridržki glede pakta za Jugovzhodno Azijo

London, 27. avg. (Associated Press). Angleška vlada je na svoji današnji seji obravnavala načrt pakta za Jugovzhodno Azijo (SEATO). Izrekla se je proti doletu, da bi bile sodelujoče dežele avtomatično dolžne sodelovati v vojni v primeru, da bi bila katera izmed članic pakta napadena. Tako odločbo sta terjali filipinska in tajska (siamska) vlada.

NOČNE BRZOJAVKE

TOKIO, 27. avg. (AFP). Vlada je ostro protestirala pri južnokorejskem poslaniku v Tokiu zaradi incidenta 23. avgusta v bližini otoka Takešima. Južni Korejci, ki so razmeščeni na tem otoku, so obstreljevali japonsko obalno ladjo »Okic«. Otok sam je sporen in si ga lastita tako Japonci kakor Južna Koreja.

NEW DELHI, 27. avg. (Tanjug). V parlamentu je Pandit Nehru danes izjavil, da ni pričakovati bližnjega sporazuma s Pakistanom. Kašmirski in melioracijski spor ter vprašanje imovine beguncev še niso rešeni, čeprav se za njih ureditev pogajajo že nekaj let. Na odnose s Pakistanom je neugodno vplivala tudi ameriška vojaška pomoč tej deželi.

WASHINGTON, 27. avg. (R). Spriču napovedi, da bodo Kitajci napadli otok Kin Men, ki je pod Čangkajsko kontrolo, je zastopnik ameriške vojne mornarice izjavil, da ZDA v tem primeru ne bodo intervenirale. Dejal je, da je otok, ki je 5 milj od Kitajce, v območju ameriškega VII. brodograjskega oddelka.

DUNAJ, 27. avg. (AFP). Budimpeštanski »Sabat Nep« poroča o sporazumu med mednarodnim in madžarskim Rdečim križem o razdelitvi ameriške pomoči madžarskim poplavljenecem. Zastopnik mednarodnega RK so bili na Madžarskem in so zbrali podatke o potrebah prizadetega prebivalstva.

# Napoved avtonomije tudi za Maroko

## Francoska skupščina odobrila vladno politiko v Severni Afriki

Pariz, 27. avg. (AFP). V francoski skupščini se je nocoj zaključila razprava v vladni politiki v Severni Afriki. Skupščina je z izredno večino 451 proti 122 glasovanjem to politiko vlade odobrila.

Takoj od kraja se je radikalni socialist René Mayer izrekel za tuniško avtonomijo. Tunis mora dobiti svojo skupščino, ki pa ne bo imela ustavodajnega značaja. Izrekel se je tudi za razširitev Atlantskega pakta na vso Severno Afriko. Bivši degolist Legendre je kritiziral privolitve francoske vlade v imenovanje Tahar Ben Amara za predsednika tuniške vlade, ker naj bi dejansko vodil zgolj politiko Neodestura in se je zato pred sestavo vlade tudi posvetoval s pregnanim voditeljem te stranke Habibom Burgibom. Minister za Tunis in Maroko Christian Fouchet je ugotovil, da si sedanja tuniška vlada

resno prizadeva doseči pomirjenje v Tunisu in da ničesar ne ukrene, kar bi bilo proti francoskim interesom.

Tudi ministrski predsednik Mendès-France je opozoril na ugodni razvoj položaja v Tunisu. Obnovilo se je vzdušje medsebojnega zaupanja. Govoril je tudi o maroškem vprašanju, in o resnem stanju spriču delovanja prištevane bivšega sultana Ben Jusufa. Vlada se bo posvetovala s predstavniki raznih struj v Maroku preden se bo odločila za politične in upravne reforme v tej deželi. Prizadevala si bo olajšati razvoj v Maroku in omogočiti maroškem ljudstvu, da samo upravlja svojo deželo. Predvsem pa bo vplivala na razvoj gospodarskega položaja v deželi z zvišanjem med kmetijskih delavcev, s socialno zaščito industrijskega delavstva in še z drugimi socialnimi zakoni.

# Zadnje športne vesti

EVROPSKO LAHKOATLETSKO PRVENSTVO

Bern, 27. avg. (Tanjug). V evropskem lahkoatletskem prvenstvu so sovjetski atleti danes zmagali v 7 od 8 disciplin. Jugoslovanka Mira Tuče je v petoboju dosegla 10. mesto s 4176 točkami. Prva je bila Čudina (ZSSR) s 4526 točkami.

Marjanovič se je kvalificiral za nadaljnje tekmovanje s 16 tekmovalci. Kvalificirali so se tisti, ki so preskočili 190 cm.

OB OTVORITVI GOSPODARSKE RAZSTAVE V KAMNIKU

# OD PŠATE DO TURSKE GORE

Dolina Kamniške Bistrice in Pšate sodi med zgodovinsko, gospodarsko in turistično najbolj zanimiva področja naše domovine. To je dolina velikih, lepih vasi in močnih industrijsko-obrtniških krajev, katerih gospodarsko središče je v starodavnem mestu Kamniku. To je dolina neštetihih prirodnih znamenitosti in lepote, vrata v planinski svet, ki ga zapirajo vrhovi Grintovca, Skute, Turške gore, Planjave, Ojstrice in Konja. To je dolina, kjer ti mnogo spomenikov budi misel na preteklost — na čase fevdalno-cerkevne gospodstva, na Napoleoneve pohode in rokovanja, in končno — na slavne dni narodnoosvobodilne borbe, v kateri je nešteto prebivalcev Kamnika in okolice žrtvovalo življenje za svobodo.

Ustavimo se v Kamniku in prislunimo povesti preteklosti.

Tu je bilo živahno življenje že v starih časih, že v zgodnjem srednjem veku. Že pred 12. stoletjem je glavna prometna žila med Primorjem in Štajersko vodila skozi Kamnik proti Tuhijski dolini. Naselbina pod Starim in Malim gradom se je hitro širila in je že konec 12. stoletja dobila trške pravice. Leta 1270 se je Kamnika postal čški kralj Otakar Přemisl, ki je bil naslednje leto sam v mestu in je ob tej priliki izdal neko listino, v kateri se privklat omenja slovensko ime Kamnik. Od 1. 1247 je bil Kamnik sedež deželnega sodišča. Za razvoj mesta je važen priljelegi cesarja Friderika III. iz 1.

zgraditvi nove ceste se bolj narastel. Tako je začelo mesto nazadovati, kar so pospešile še elementarne nezgode.

Konec 19. in v začetku sedanjega stoletja je mesto spet začelo napredovati, in sicer s pomočjo razvoja industrije. Ugodna lega in stalna vodna sila je vzpodbudila več podjetnikov, da so začeli graditi v Kamniku in okolici svoje obrate. V to dobo sodi tudi ustanovitev tovarne upogajenega pohištva v Duplici, kateri petdesetletnico praznuje te dni. Z industrijo se je začel zvijati v kamniškem kotu tudi proletariat, med katerim je nekaj časa živel in delal tudi sedanji pred-



Pogled na osrednji del Kamnika

1478, s katerim je dobilo mesto azilsko pravico: s podeželja pribegli podložniki fevdalcev so odleli lahko ostali v mestu in jih njihovi gospodarji niso imeli več pravice zahtevati nazaj. V nadaljnjih dobi se je mesto čedalje lepše razvijalo vse do 18. stoletja, ko se je glavni promet spet usmeril po stari rimski cesti skozi Črni graben in je po

sednik tovariš Tito kot delavec v tovarni »Titan«.

Leta 1941 je začelo ljudstvo kamniškega kota pisati nove strani svoje zgodovine, ko se je odzvalo klicu k upor, ko so začeli njegovi sinovi zapuščati domove in odhajati v širne gozdove v ostržo planja, od koder so sejal maščevanje in smrt v nacistične vrste.

## Ta kot nam je zelo pri srcu

Ko bi imeli hotel! — Presenečenje pri »Nebeškem očetu« — Še marsikaj nas v Kamniku preseneti

Spominimo se tistih časov med vojno: kadar je vstalo jasno jutro, se je marsikateri Ljubljčan zagalgal proti severu, kjer so se dvigali v nebo s snegom pokriti vršaci Kamniških planin, in iz prsti se mu je izvil globok vzdih.

Zdaj so spet naše te planine, ta divni svet na bregovih Bistrice, ki je zlasti Ljubljčanom tako pri srcu. Kdo ne pozna romantičnega kota v Kamniški Bistrici, in kdo ni še slišal o Veliki Planini? Iz Kamnika se ljudje odpravljajo na vse strani na izlete: čez Tunjce in Senturško goro na Kravec, mimo Sv. Primoža na Kokrško sedlo, pa na Planjavo, na Konja, na Veliko Planino... Pozimi pa na smučeh po grebenu na Palovče in čez Vranjo peč proti Tuhijski; ali pa skozi Selo na Crnivec; ali pa skozi Mekinje na Tučno... Toliko je teh poti, da jih težko obrčiš v spominu. Kdor pa dalje

ture ne zmore, jo mahne kdaj pa kdaj na Stari grad, kjer je majhno, a lepo urejeno gostišče.

Kamniški kot je turistično tako privlačen, da ga vsako leto obišče tudi mnogo tujcev. Ni nam znano natančno, koliko jih potuje vsako leto skozi Kamnik, vendar lahko s gotovostjo trdimo, da se je dvignilo to število že nad 50.000. Ljudje, ki jim je razvoj turizma pri srcu, s tem še niso zadovoljni. Kako neki, ko se pa turisti nimajo kje ustavit, ko nimajo kje prenočiti! Zato marsikateri Kamničani že vrsto let spremlja misel: Ko bi imeli hotel! En sam hotel da bi imeli, pa bi turizem prinašal našemu mestu lepe denarce. Čez nekaj let, upajo, se jim bo tudi ta želja izpolnila, saj imajo že načrt za hotel in tudi prostor je zanj določen (in sicer pri postji, čeprav so nekateri mnenja, naj bi ga gradili na Malem gradu). Manjka jim samo še... denar. Trdna volja pa jim bo poma; ta prengati tudi to težavo.

Sicer pa so Kamničani po osvoboditvi že marsikaj zgradili in uredili. Mladina je najbolj ponosna na novo kopalnico ob Nevljici, ki sodi med najlepše in najsodobnejše v Sloveniji, zato v vročih poletnih dnevih privablja tudi precej Ljubljčanov. Nedaleč od kopalnice vidiš razvaline starega, lesenega mostu, blizu njh pa nov, betonski most, ki je stal 10 milijonov in je arhitektonska posebnost. V tem delu Kamnika te preseneti tudi lepo urejen park in nova tržnica, ki so jo pred kratkim dogradili.

Ce gremo naprej v mesto, doživimo presenečenje blizu »Nebeškega očeta« (to je staro ime zna-

## Danes v Kamniku

Danes popoldne bodo odprli v Kamniku razstavo, ki bo prikazala gospodarski razvoj kamniške in sosednjih občtin. Na njej bo sodelovalo okrog 80 razstavljalcev.

Predsednik razstavnega odbora je povedal našemu sodelavcu, da so razstavo narekovali trije razlogi, in sicer: Petdesetletnica tovarne upogajenega pohištva »Stol« v Duplici — podjetja, kjer je zaposleno lepo številno delavstvo iz kamniške okolice in ki je zaradi svoje gospodarske stabilnosti eden najmočnejših stebrov za razvoj bodoče komune, je dala povod za razstavo. Drugi razlog: prikazati prehojeno pot gospodarstva Kamnika in njegove okolice ter nakazati perspektivo za bodoči razvoj. Ker je kamniški kot industrijsko precej močan in je po osvoboditvi hitro napredoval na vseh poljih gospodarstva, je jasno, da bo razstava precej obsejna in pestra. Tretji razlog za razstavo je potreba, prikazati delo in uspehe kmetijskih in gozdarskih gojitvenih ter znanstveno-raziskovalnih zavodov na področju Kamnika in okolice.

Kateri so ti zavodi? Malokdo izven Kamnika ve na primer za podjetje »Arboretum« v Volčjem potoku, kjer gojijo okrasne, večidel eksotične rastline za naše parke. Dalje bodo prikazali svoje uspehe Kmetijsko-znanstveni raziskovalni zavod Črnelo, fakultetno kmetijsko posestvo Pšata, gozdarsko podjetje »Silvas«, Sadna drevesnica Kamnik, Semernarna Menges in gozdna drevesnica Menges. Razstava pa v tem delu ne bi bila popolna, če se nam ne bi hkrati predstavila tudi lovska družina in gojitveno lovšče Kamniška Bistrica. Vse to bo prikazano tako, da bo imel obiskovalec občutek, kakor da je zašel v naravo v širne gozdove okrog Kamniške Bistrice. To bo posebnost razstave in — po našem mnenju — njen najzanimivejši del. In končno da ne pozabimo: lahko si boste ogledali tudi lepo plemensko žitvino — okrog 30 glav — ki jo bos razstavljal Kmetijski znanstveno-raziskovalni zavod Črnelo in posestvo Pšata.

## Marsikje se srečaš s Kamnikom

V vsakdanjem življenju se marsikje in marsikdaj srečaš s Kamnikom — z izčelki podjetij iz kamniškega kota. Odkod keramika s prelepimi narodnimi motivi, odkod vaza na omari? Izdelala jo je tovarna keramike v Kamniku. Odkod peč z izbočeni mi, bleščeče rjavimi modricami? Izdelalo jo je podjetje »Peč« v Mengšu. In kravata, ki jo nosiš ob praznikih — izdelek tovarne »Svilanit«. In strojček za mletje mesa — izdelek tovarne »Titan«. Harmonike, kitare, violine, bobni — izdelki menške tovarne glasbil. Pohištvo v kinematografih in pisarnah — izdelek tovarne upogajenega pohištva »Stol« v Duplici. Tako bi lahko še precej dolgo naštevati, saj je značilnost kamniškega kota prav v tem, da je na gosto posejan s tovarniškimi dimniki, majhnimi in velikimi.

Industrijsko-obrtni značaj kamniškega kota nam najboljše prikazuje naslednje številke:

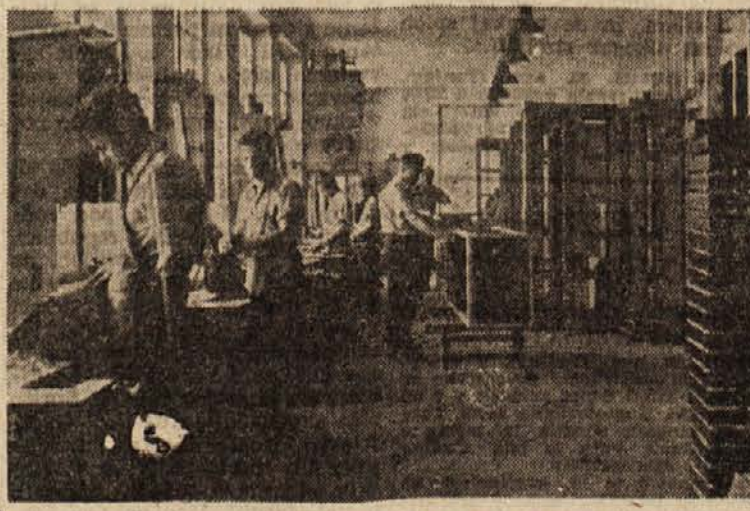
V kamniški občini je okrog 40 različnih podjetij (tu seveda niso vštet obrati zasebnih obrtnikov). Prebivalcev ima ta občina okrog 7.500, med njimi okrog 3.500 delavcev. V industrijskih podjetjih jih je zaposlenih okrog 2.500. To se pravi, da je vsak tretji Kamničan zaposlen v industriji.

Število delavstva pa bo v prihodnjih letih še naraslo, ker bodo

več tovarn povečali in modernizirali. Kdor je videl nove zgradbe tovarne usnja, mora priznati, da bo to ena najmodernejših tovarn usnja na Balkanu. Tudi »Titan« se širi in bo baje v nekaj letih imel okrog 800 do 1.000 delavcev. Zanimivi so načrti tovarne svilenih izdelkov »Svilanit«: iz sedanjega, sorazmerno majhnega obrata bo nastal kombinat, ki bo pošiljal na trg tudi izdelke iz najlona in pr-lona. (Povpraševanje po izdelkih te tovarne je zelo veliko doma in na tujem. Baje so vsi njeni izdelki že vnaprej za drugo leto prodani.)

Izdelkov industrije kamniškega kota pa ne srečamo samo doma, ampak tudi v tujini, kamoli so si kljub hudi konkurenci utrlipot s svojo kakovostjo. Tu moramo omeniti na prvem mestu tovarno »Stol«, od koder teče dan na dan cela reka stolov in podobnih izdelkov v tujino. Veliki sloves si je ustvarila tudi tovarna »Toko« v Domžalah s svojo elegantno usnjeno galanterijo.

Se ena posebnost je v Kamniku, za katero malokdo ve: letos spomladi je začela v mestu obratovati vzorčna tkalnica, ki jo je uredil Tekstilni inštitut (Maribor). Tu izdelujejo najrazličnejše vzorce blaga in jih razpošiljajo širom po državi. Spričo zanimanja tovarn za te vzorce sodimo, da ima tkalnica lepo bodočnost.



V misarni tovarne pohištva v Duplici

# Krompirja bo dovolj

Slovenija ga bo pridelala kakšnih 45.000 vagonov

Ljubljana, 27. avgusta

Na pobudo republiške Kmetijske in Trgovinske zbornice je bil danes dopoldne v prostorih Trgovinske zbornice sestanek zastopnikov odkupnih podjetij in proizvajalcev krompirja, na katerem so razpravljali o problematiki v zvezi z letošnjim odkupom, ki se bo začel prihodnje dni.

Uvodoma je predstavnica Trgovinske zbornice seznanila navzoče z analizo, ki jo je Zbornica izdelala o krompirju in problematiki v zvezi z odkupom. Lani je po podatkih Zavoda za statistiko in evidenco pridelala Slovenija 50.838 vagonov krompirja. Letos bo pridelale nekoliko nižji, vendar pa višji od povprečja zadnjih let. Tako računajo, da bodo v Sloveniji pridelali letos okoli 45.000 vagonov krompirja. Kvaliteta pridelka sicer glede na vremenske nepravilne ne bo najboljša, vendar pa bo krompirja več kot dovolj za kritje vseh naših potreb. Pri proizvodnji 45.000 vagonov bi

znášali tržni viški po dosedanjih računih nekaj nad 11.000 vagonov. Če upoštevamo, da porabijo večja mestna potrošna središča okoli 6.000 vagonov, da bodo znašale potrebe drugih republik okoli 1.200 vagonov in da bo približno isto količino v Sloveniji odkupila tudi vojska, potem bo še vedno ostalo precej jedilnega krompirja. Nekaj od tega bi ga bilo mogoče izvoziti, vendar pa je vprašanje plasiranja našega krompirja na svetovnem trgu težko. Po analizi Trgovinske zbornice je znašala lani povprečna odkupna cena 8,5 din za kg. Spomladi je bila ta cena nižja, ker so proizvajalci računali na višje cene in ga v jeseni niso hoteli prodajati, kar pa se jim je spomladi maščevalo. Glede letošnjega odkupa predlaga zbornica, da bi čimprej uvedli sortiranje krompirja na štiri skupine. Po njenem predlogu bi v prvo skupino spadale zgodnje in dobre sorte jedilnega krompirja. Drugo skupino bi tvorile srednje

in pozne skupine, tretjo ostale sorte, dočim bi v četrto sodil mešan krompir. Od sorte in kvalitete pa bi bila odvisna tudi cena.

V diskusiji, ki se je razvila po referatu, so predstavniki državnih posestev in zadrug prigravarjal ocenjeni višini letošnje proizvodnje, ki ne bo tako velika, vendar pa bodo tudi po njihovem mnenju znatni tržni viški. Zastopniki proizvajalcev so predlagali, da bi čimprej uvedli prodajo krompirja po sortah, da bi pospešili industrijsko predelavo krompirja ter našli tudi možnost za izvoz. Glede cen so proizvajalci izražali mnenje, da je treba na vsak način doseči kritje proizvodnih stroškov krompirja, kajti zniževanje cen bi vodilo do tega, da bo proizvodnja krompirja padla in se bodo tako kmetje kot državna posestva začela ukvarjati s pridelovanjem drugih, bolj dohodljivih kmetijskih pridelkov. V zvezi s tem pa so tudi predlagali, naj bi si trgovina pri krompirju ne ustvarjala neupravičenih dobičkov na njihov račun.

Vsi zastopniki trgovskih podjetij pa so poudarili predvsem potrebo, da pridemo tudi v trgovini s krompirjem na odkup in prodajo krompirja po kvaliteti. Proizvajalci naj bi prodajali izbran krompir in ločeno po sortah, ne pa, da ga mešajo med seboj in prodajajo omejenega, nagnitega in večkrat pomotešanega z zemljo. Precej je bilo tudi pripomb na račun neosnovanih napadov na trgovino s kmetijskimi pridelki.

Na konferenci so sprejeli vrsto sklepov, ki naj bi bili vodilo pri letošnjem odkupu krompirja. Tako naj bi se odkupne cene letos regulirale po ponudbi in povpraševanju, vendar pa je treba doseči kritje proizvodnih stroškov. Trgovini pa naj se prizna primerna marža. Trgovinska zbornica bo v ta namen zbrala od treh odkupnih podjetij podatke o strukturji cen in stroških v zvezi z odkupom krompirja. Uvesti pa bo morala odkup in prodajo krompirja po kvaliteti in po sortah, po čemer naj bi se ravnala tudi cena. Poiskati je treba možnosti za izvoz, industrija škroba, v Domžalah pa naj bi se po možnosti orientirala na odkup krompirja v Sloveniji. R.

**BERITE**  
»Ljudsko pravico-Borbo«

TURISTICNE ZANIMIVOSTI

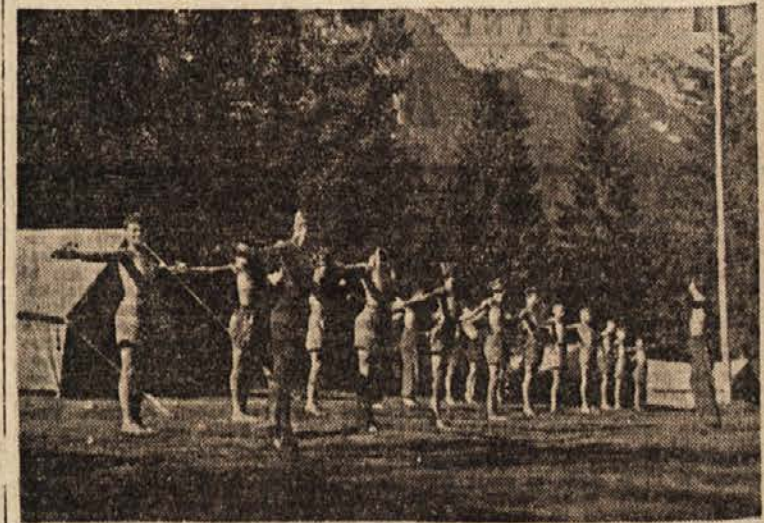
## V treh mesecih dva tisoč holandskih gostov

V »Mežakli«, dependansi hotela »Jelovca« na Bledu, je bila v sredo zvečer prireditev, na kateri so holandski gostje skupaj s predstavniki Turistične zveze in »Putnika« praznovali obisk dvatisočnega holandskega turista v naši ožji domovini. Po hotelski registraciji je bil to Holandec Wan der Weide, ki je prejel v dar lepo zidno preprogo s srbsko ornamentiko. Hkrati je bila z lutkami v slovenski narodni noši obdarovana ga. Swan kot dvatisoči gost med Holandkama, ki so v avtobusu holandskega biroja TCH v treh mesecih letošnje let-

ne sezone obiskale Bled in Slovensko Istru.

Po govoru, v katerem je direktor Kenda označil prihod dvatisočnega holandskega gosta na Bled kot rezultat čedalje živahnejših stikov med slovenskimi turističnimi predstavniki in TCH, se je razvil spored narodne glasbe s sproščeno zabavo. Igral je znani tržički kvintet, tov. Ahačič iz Tržiča pa je igral na citre in zapel nekaj narodnih pesmi. Program so holandski gostje spremljali z odobravanjem.

V razgovoru z našim sodelavcem je g. Switzer, lastnik TCH, ki se zelo zavzema za okrepitev turističnih stikov med Holandijo in Jugoslavijo, napovedal za prihodnje leto več štirinajstdnevnihoteljskih potovanj za naše turiste na Nizozemsko. Dogovori glede tega med našimi in holandskimi turističnimi predstavniki so že v teku. Stroški teh izletov ne bodo pretirani, saj predvidoma ne bodo presegli vsote 16.000 din. N. Z.



Telovadba — ena izmed vsakdanjih dolžnosti tabornikov

## Na Ostrožnem bo II. zlet tabornikov Slovenije

Izvedena bodo tekmovanja za prvenstvo Združenja v taborniškem mnogoboju

Kakor predlanskim v Dolenjskih Toplicah in lansko leto na Okroglici, tako se bodo tudi letos slovenski taborniki pridružili velikemu praznovanju na Ostrožnem. V dne 18. do 20. septembra bo tam II. Zlet Združenja tabornikov Slovenije.

Iz zanimanja, ki ga kažejo člani, je že sedaj videti, da udeležba letos ne bo prav nič manjša, kakor je bila lani. Pričakujemo, da bodo letos postavili kakšnih 400 šotorov. Razen tega pa bodo enote /Združenja organizirale še poseben turing za prenočišče najpotrebnejših udeležencev proslave.

V času Zleta bodo tudi tekmovanja za prvenstvo Združenja v taborniškem mnogoboju: v orienta-

cijskem teku, štafetnem prenašanju vesti in v postavljanju šotora. V orientacijskem teku bodo morali tekmovalci s pomočjo zemljevida in kompasa čimprej prehoditi določeni teren, se na njem orientirati in narisati njegovo skico. Prav zanimivo bo tekmovanje v štafetnem prenašanju vesti. Skupina treh tekmovalcev bo v teku prenesla vest v pismu in jo po 2 km predala svoji oddajni signalni postaji, ki jo bo oddala svoji vsaj 1 km oddaljeni sprejemni postaji. Le-ta bo vest zopet dešifrirala in jo oddala svoji tretji štetai, ki jo bo zopet po 2 km oddala na cilj. To tekmovanje bo zelo zanimivo in bo pri nas prvič izvedeno. V postavljanju in podiranju šotora pa bodo morali taborniki pokazati vsi spretnost v dobri in hitri ureditvi šotora. Za prvake v posameznih disciplinah so razpisane lepe nagrade v obliki praktičnih taborniških potrebščin.

Mnoge enote bodo ob tej priliki organizirale partizanske pohode na Ostrožno, tako da bodo mladi člani spoznali prizorišča partizanskih borb in okolice Celja. En večer Zleta bo posvečen sestanku ob tabornem ognju s kulturnim in zabavnim programom. R. W.

## Na Veliki planini bo sanatorij

Malokomu je znano, da bo v prihodnjih letih Velika Planina lovela ne samo kot smučarska privlačnost, ampak tudi kot kraj, tjer bo stal velik sanatorij za česno tuberkulozo. Pravijo, da je podnebje na Veliki Planini kakor nalašč za tak sanatorij. Načrti zanj so baje že izdelani.



NOVE KNJIGE

# KOLESASTE NOVELE

»Novele«. Andrej Hieng, Franček Bohanec in Lojze Kovačič. Založba »Obzorja«. Maribor 1954

»No, končno so le izšli trije možje v čolnu, da o psu niti ne govorimo! Tako mi je prijatelj naznanil izid dolgo pričakovane knjige novel Andreja Hienga, Frančka Bohanca in Lojze Kovačiča, ki jih je po principu povesti o juri kači slednjič le izdala mariborska založba »Obzorja«. Naslov knjige je preprosto »NOVELE«, ki je bil uporabljen vsaj že stokrat in zaradi česar sem skušal vsaj delno podrobneje določiti to knjigo s tem, da sem v naslovu pridal prilastek »kolesaste«. Ta pridevnik mi je kot najdoločnejši za to priliko padel v glavo, ob pogledu na naslovno stran izdane knjige: rumena ploškev z napisom »NOVELE«, z dvema črtnima drevnina listoma in z nekakšnim kolesom preko skoraj vse strani, med žbicami katerega so na podolgovatih, trikotnih belih lisah zapisana imena nastopajočih avtorjev, tako nekako kakor imena otokov na zemljevidu. In v resnici so si nastopajoči avtorji po tematični, formi in stremljenjih vsaksebi kakor otoki na Tihem oceanu. Zato jih ne moremo smatrati kot umetniško kompaktno celoto ali kot izraz k tistim ciljem stremeče literarne generacije, ampak bolj kot žrtve knjigotrskega režima, ki jih je zaradi pomanjkanja prostora stlačil v skupinsko celico. Zaradi tega jih tudi ne moremo obravnavati kompleksno, ampak moramo jemati vsakega posameznega avtorja kot zaključeno celoto.

Ker je nemogoče ocenjevati tri tako različne avtorje z osebne gledišča, ne da bi bil pri tem vsaj do dveh oster, če že ne krivičen, se bom omejil predvsem na umetniško silo posameznih avtorjev in skoraj popolnoma zapostavil druge, predvsem formalne tendence v njihovih delih.

## ANDREJ HIENG

Prvi v knjigi je zastopan Andrej Hieng z novelama »Onstran livade je rož« in »Nož«.

O tem avtorju, ki je že več let sodelavec vseh vidnejših literarnih revij, je bilo izrečeno mimo mnogo hvale tudi mnogo graje. Nikdar pa mu ni mogel nihče zanikati izrednega smisla za pisanje, prefinjenih izraznih zmožnosti ter živahne fantazije. In tak je tudi v pričujočih dveh novelah.

Hrbenica vsake novele je Hiengu problem, ne fabula. In to do tolike mere, da včasih trpi zaradi tega tudi najnujnejše potrebna zgodba, ki mu služi za okvir, in ki v bralcu (govornik o bralcih, kakršni dandanes v veliki večini smo, ne o tistih, ki pridejo za nami) razkroji občutek popolnega zanpnanja do avtorjevega dela, ker mu razrahlja njegovo normalno logiko. Tak je Hieng v noveli »Onstran livade je rož«. Zgodba te novele temelji namreč na kompleksu krivde, ki obsede glavnega junaka zaradi umora, ki ga je storil v silobranu, s katerim je branil obnemem tudi celo skupino po krivici življenjsko ogroženih ljudi, ter na tezi, da človek ni obvezno slab, kljub okolju, ki ga k temu sili. Ker se prvo po zdravem občutku zdi ne-

normalno in drugo po logiki dvomljivo, vsaj deloma, — nastane med njim in branim delom vrzel. Toliko o bolj zunanjih komponentah novele. Vse bistvene notranje komponente pa najdemo obenem tudi v drugi njegovi noveli »Nož« in ju lahko torej skupaj obravnavamo. V tej noveli je namreč približno isti fabulistični okvir (le da je tu silajno izdelan), približno ista »štimmung« (samo da pristnejša in bolj potencirana), ob vsem tem pa še približno ista teza (in to logična).

Kakor smo že omenili, gre Hiengu predvsem za to, da bi obdelal nek problem, ne pa da bi pripovedoval neko zgodbo. Poleg tega je ta problem mnogokrat v zvezi z neko tezo, kot na



Andrej Hieng



Franček Bohanec



Lojze Kovačič

primer v tej noveli, ko gre pravzaprav za relativnost dobrega in zlega v človeku. V tem svojem stremljenju, dokazati neko že vnaprej določeno misel, je precej blizu Sartru. Toda vsi očitki o dekadenci, ki so v preteklem letu leteli vsaj posredno na Hiengovo pisateljevanje, so v tej smeri zgoreli, vsaj za tje dve noveli. Sartre boče namreč strgati s človeka vso navlako zato, da bi prepračil, da je na dnu samo blato, vtem ko je pri Hiengu želja biti pravičen do človeka in ga prikazati iz raznih zornih kotov. Kadar zna, kot na primer v tej noveli, ustvariti za svoj življenju malo odmaknjen svet, pravi teritorij svojih problemov in svoje miselnosti, takrat se mu posreči tako, upam da lahko rečem, umetnina, kot je pričujoča novela »Nož«. V svojem resorju je namreč s svojo domiselnostjo, harmonično in logično asociacijo, kakor tudi z izrazno silo gospodar položaja, zlasti še, če ne zdrvi nebrzdano za svojo živahno domišljijo, in če pri zgradbi dela ne eksperimentira preveč nasilno, kar se mu v drugih, v tej knjigi neobjavljenih delih, rado priveri.

## FRANČEK BOHANEC

V tej zadnji točki ga gigant-sko prekaša drugi iz te trojice, Franček Bohanec, ki je prispeval h knjigi: »Kapljice se utrinjajo in »Ika«. Za njegove novele je pravzaprav sreča, da so v sredini knjige, sicer bi padle ven zaradi svoje ekstravaganca. Čeprav sem dejal, da se želim čim manj ukvarjati s tehničnimi problemi novel, med katere spada tudi zgradba — je le ne morem v tem primeru mirno obi-

ti. Tako mehanično presajevanje tujih modernističnih struj ni nehoti vsiljuje primeru, kot da bi na divji kostanj cepil paradiznik. In sad je res precej milnato pekoč. To papagajsko, neharmonično hlastanje za modernizmom uničuje v delu tiste kvalitete, ki bi sicer prišle do izraza, tako da ostane umetniško prepričljivih v vsej prvi noveli le še nekaj posameznih odstavkov, med katerimi vsekakor močno prednjači opis cerkve, kjer ležijo na mrtvaškem odru pobiti partizani. Avtorju bi lahko šteli v dobro tudi to, da je skušal obdelati partizansko snov na nov način. Toda ta način je le preveč nov in prav zaradi tega tudi premalo kvaliteten, kajti tisto, kar naj bi avtor povedal, se mora umikati po-

soljenemu modernizmu in to v tolik meri, da slednjič niti ne vemo, ali je avtor nameraval sploh kaj povedati. Druga novela »Ika« je vsestransko slabša. Moral bi posedovati avtorjev čut neologičnosti, da bi sploh lahko natančno razvozlal, za kaj gre. Zato jo raje pustim pri miru in naj si bralci sami belijo glave. Marsikdo bo gotovo dejal, da obe noveli tega avtorja principi- elno in neresno zavračam. Rad priznam, da je to res, toda s pripombo, da mi je tako stališče narokovala snov sama. Nikakor ne mislim zavračati modernizma kot takega, toda biti mora organski. Pri Frančku Bohancu ni — in temu primerni so rezultati.

## LOJZE KOVAČIČ

Lojze Kovačič, »po očetu Slovenec, po materi Nemec in po vzgoji po materi francoski Svi-car«, je že toliko časa v Sloveniji, da bi take bedaste, hlapčevske pripombe uredniške reklame brez najmanjše škode za kvaliteto dela lahko odpadle.

Kovačičeve »Ljubljanske razglednice« zavzemajo v pričujoči knjigi skoraj polovico strani, kar je po vsem tem, kar sem malo prej govoril, knjigi v korist. To je devet svojevrstnih črtic iz ljubljanskega življenja, ki obsegajo časovno dogajanje enega dne, in ki so med sabo, čeprav rahlo, povezane v zaokroženo celoto. Če bi pisatelj to povezovalo okrepil in na koncu združil, bi postala nekakšna »Ljubljanska komedija«, če si izposodimo Balzaca. Tako pa so se res nekakšne razglednice ljubljanskega življenja, vsaka s svojim okoljem in s svojo usodo, ki pa vendar

vse skupaj dajejo interní prerez »ljube, umazane Ljubljane«, kot nosi naslov ena izmed njih. In to današnje, povojne Ljubljane. S tem je torej Kovačič, edini izmed te trojice avtorjev, posegel v problematiko današnje dobe, kar mu je vsekakor šteti v dobro. »Ljubljanske razglednice« so bile objavljene posamič že v »Besedi« in nekatere izmed njih je kritik »Naše sodobnosti« ostro napadel, češ da niso resničen odraz naše stvarnosti. Toda argumentiral tega ni, ker mislim, da ni mogel. Vsaj jaz tako mislim. Četudi nekatere ne bi bile realističen odraz naše stvarnosti (in v tej smeri je padel očitek) so v njih prav gotovo posebljeni (morda nekoliko poudarjeni) problemi iz vsakdanjega življenja našega današnjega mestnega človeka.

Kljub tej možnosti je popolnoma jasno, da je Kovačič v svojem pisanju človek, ki stoji na zemlji, realen, morda celo z rahlim pridihom naturalizma. In še nekaj — z opazno satirično noto o majhnosti vsega našega početja. Kakor Guliver gleda in jih opazuje s povečevalnim steklom. In v soglasju z njegovim opazovanjem je tudi njegovo opisanje. Hieng ima zamah, fantazijo, domislisce, s katerimi preskoči cele komplekse. Kovačič je bolj statičen, bolj stabilen in bolj natančen. Morda ne bi bila napačna primerja med kobilico in mravljo. Kobilica skoči in opaža svet pod sabo bolj bežno. Toda v svojem skoku se počene od zemlje in zajame z očesom širši pogled. Mravlja hodi počasneje in po tleh, vidi manj, a tisto natančneje.

Velika Kovačičeva odlika pa je, da s tem svojim preciznim pisanjem zna ustvariti vzdušje čistega, kar opazuje. Če bi tega ne znal, bi zgodbe, ki so večinoma brez zunanje dinamike, postale dolgočasne in nezanimive. To pa se ne zgodi. Prebrati je treba le črtico »Ljuba, umazana Ljubljana«, ki je po mojem najbolj dovršena med vsemi, in ki ima obenem največ tiste dobrodušne ironije, s katero se človek tolaži v vsakdanjih težavah — pa spoznaš in občutiš vso umetniško silo, ki je skrita v teh na videz brezpomembnih literarnih delih.

Kovačič zna dobro izbrati snov, dobro zgraditi in dobro povedati. Kaj je torej še treba? — V svojih »Ljubljanskih razglednicah« je z uspehom našel eno smer svojega dosedanjega ustvarjanja in obenem dosegel tudi njen višek. Naprej od tu ne gre več. »Ljubljanske razglednice« so specifične, enkratne. Zato si bo moral za svoje nadaljnje delo najti novo pot.

Ta knjiga novel, ki ji je napisal uvod Juš Kozak in tako simbolično poudaril, da se umetnost ne more deliti na »staro«, »srednjo« in »mlado« — je torej, kot je iz vsega navedenega razvidno, kot celota dosegla svoj namen, s tem da nam je dostojno predstavila naša povojna pisateljska prizadevanja v književnosti vstopajoče generacije in nam okrepila upanje v prihodnost.

Janez Menart

ZA LETOS JE KONČAN

# FESTIVAL OPERNE UMETNOSTI V VERONI

V Veroni, industrijskem mestu v severni Italiji, ali Julijinem mestu, kakor ga tudi imenujejo (tu je namreč živela Julija, junakinja znane Shakespeareove drame Romeo in Julija), je bil te dni zaključen vsakoletni festival operne umetnosti, ki ga v dneih od 15. julija do okoli 20. avgusta pripravljajo že od leta 1913. Prekinjen je bil samo v prvi in drugi svetovni vojni. Letos so bile na programu Verdijeva opera »Aida«, Puccini »Turandot« ter Boitova opera »Mefisto«. Razem tega je v festivalnih dneh nastopala v Veroni tudi ena najbolj znanih baletnih skupin iz Londona.

Operne prireditve so na odprtem odru sredi znamenite arene, ki je največji spomenik v Veroni iz dobe Rimljanov. Zgrajena je bila kot amfiteater v prvem stoletju našega šteta. Ogromni oder sredi arene sodi med največje odprte odre na svetu in lahko nastopa na njem hkrati 1500 igralcev in stativov. Na festivalu nastopajo vsako leto najboljši italijanski operni pevci, dirigenti in orkestri. Simfonični orkester sestavlja od 130 do 150 profesorjev glasle.

Akustika arene je tolikšna, da se vsaka beseda s odra sliši tudi na najbolj oddaljen prostor. Sprejme lahko do 40.000 gledalcev. Neopazen je prizor, ko desetstotinske množice na koncu opere priže vžgalice, kar je videti, kot da se je del z vzhvami pokritega neba spustil na mesto.

Letošnji festival je obiskalo okoli 400.000 ljubiteljev operne umetnosti iz vse Italije ter mnogo tujcev, zlasti Nemcev. Za delovne ljudi iz bolj oddaljenih krajev je obisk festivala združen s prevelikim gmotnim težavami. Stroški potovanja in bivanja v Veroni so namreč zelo visoki, popust

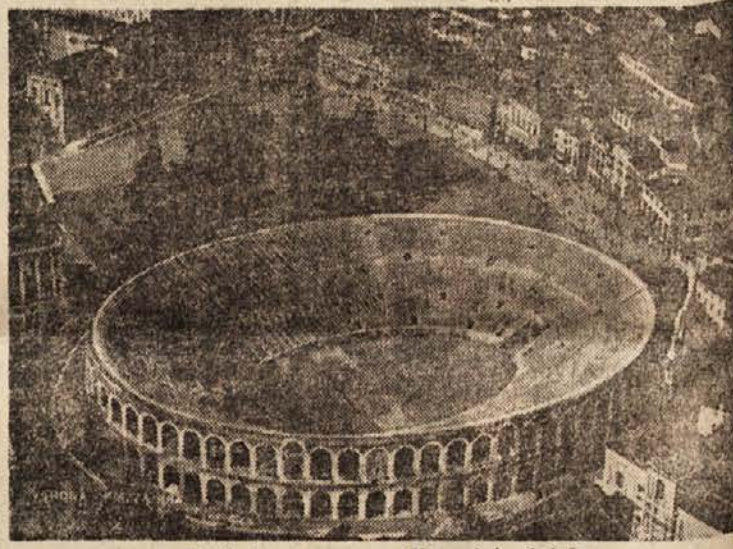
na železnici pa v primerjavi s popustom, ki ga ob podobnih prilikah uživajo naši ljudje, skoraj ni vredne omenbe. Tudi vstopnice so zelo drage: od 400 do 3000 lir. M. D.

## A. Barac — 60-letnik

Univerzitetni profesor in akademik dr. Anton Barac se je rodil 28. avgusta 1894. v Kamenjaku v Hrvatskem Primorju. Gimnazijo je dovršil na Sušaku, filozofsko fakulteto pa v Zagrebu, kjer je tudi doktoriral iz filozofije. Služboval je kot gimnazijski profesor na Sušaku in v Zagrebu, od 1930. dalje pa predava novejšo hrvatsko književnost na zagrebški univerzi. V času NDH so ga preganjali po obojestrani strani. Barac ima pomembno vlogo pri obnovi našega univerzitetnega pouka, in sicer kot upravnik Slovenskega inštituta, kot dekan Filozofske fakultete in kot rektor Univerze. Velik je tudi njegov prispevek k delu obnovljenega Akademije, kjer od prvega dana vodi enega izmed njenih najplodnejših oddelkov — oddelka za jezik in književnost.

Svojo energijo in znanstvene kvalitete je posvetil A. Barac problemom Hrvatske literarne zgodovine in kritike, zlasti književnosti novejšega razdobja. Plodovi njegovega dela so raztreseni po številnih jugoslovanskih in tujih periodičnih publikacijah, medtem ko so mnoga, najvrednejša dela, objavljena v posebnih izdajah. Lahko rečemo, da delo A. Baraca odprva v knjižni objavi enega izmed največjih literarnih kritikov na Hrvatskem, prav tako pa tudi v razvoju pouka naše literarne zgodovine.

Splah je kritično in zgodovinsko delo A. Baraca prežeto z nekakšno strastno, včasih tudi neravno težnjo, da li napolned zapoinli tisti pesniški setletni prepad, ki je ločil našo literarno znanost od evropske. Ta težnja se sreala v vseh njegovih delih, od prvega v knjižni objavi enega izmed največjih literarnih kritikov na Hrvatskem, prav tako pa tudi v razvoju pouka naše literarne zgodovine. Svojo energijo in znanstvene kvalitete je posvetil A. Barac problemom Hrvatske literarne zgodovine in kritike, zlasti književnosti novejšega razdobja. Plodovi njegovega dela so raztreseni po številnih jugoslovanskih in tujih periodičnih publikacijah, medtem ko so mnoga, najvrednejša dela, objavljena v posebnih izdajah. Lahko rečemo, da delo A. Baraca odprva v knjižni objavi enega izmed največjih literarnih kritikov na Hrvatskem, prav tako pa tudi v razvoju pouka naše literarne zgodovine. Svojo energijo in znanstvene kvalitete je posvetil A. Barac problemom Hrvatske literarne zgodovine in kritike, zlasti književnosti novejšega razdobja. Plodovi njegovega dela so raztreseni po številnih jugoslovanskih in tujih periodičnih publikacijah, medtem ko so mnoga, najvrednejša dela, objavljena v posebnih izdajah. Lahko rečemo, da delo A. Baraca odprva v knjižni objavi enega izmed največjih literarnih kritikov na Hrvatskem, prav tako pa tudi v razvoju pouka naše literarne zgodovine.



Pogled na areno v Veroni iz letala

## Kulturne beležke

Podjetje za razdeljevanje filmov »Morava« je odkupilo od Avala-filma umetniški film »Sumljivo osebo«. Film so izdelali po scenariju Miroslava Djordjevića, ki ga je napisal po istoimenskem gledališkem delu Branislava Nušića, režirala pa sta ga Soja Jovanović in Predrag Dinulović.

»Sumljivo osebo« bodo začeli predvajati po naših kinematografih v začetku septembra.

Umetniško vodstvo podjetja Lovćen-film je sprejelo te dni scenarij Ratka Djurovića, po katerem bodo posneli prvi črnogorski umetniški film »Ščepan mali«.

Film bo režiral Velimir Stojanović in ga bodo začeli snemati v začetku oktobra.

V zvezi s proslavo Stajarskih brigad so posneli film o razvoju narodnosvobodilne borbe v tem delu Slovenije. Film prikazuje glavne etape vstaje, njene organizatorje, kraje bitij, borb in zmag XIV. divizije in drugih partizanskih enot. Na koncu je v filmu prikazano Ostrožno, kjer je v filmu prikazano Ostrožno, kjer je v filmu prikazano Ostrožno, kjer je v filmu prikazano Ostrožno.

Film je izdelal »Triglav-film« in ga bodo začeli po ljubljanskih kinematografih te dni.

SLIKAR »CLOVESKE KOMEIDIJE« SVOJE DOBE

# HONORÉ DAUMIER

Ob 75-letnici smrti moža, ki ga je pravičnost vzpodbujala k vztrajnosti, umetnost pa mu je dala moč in sredstva

demiji in se posvetil litografiji. Cas je bil kot ustvarjen za boj. Kadar hrabremu človeku zapro usta, najde način, da spregovori z zgovornejšim sredstvom, kot je govor. V času slavnih



Honoré Daumier: Avtoportret

svoj boj. Dve leti kasneje so mu zavoljo litografije, na kateri je upodobil kralja Ludvika Filipa kot Gargantua, zadali prvi protidarec — šest mesecev ječe. Kot vsi pravi borci je Daumier zapustil ječo še bolj željan boja, iz tedna v teden, iz meseca v mesec, iz leta v leto je ta vneti republikanec, katerega bi mnogi radi videli v vlogi sentimentalnega moralista, risal komično osebnost »meščanskega kralja«, njegov dvor, njegove ministre, njegove generale, plemiče in poslance, njegovo birokracijo. Malomeščani so se razburjali, ljudstvo je uživalo, napredni pisatelji, med njimi Viktor Hugo, Baudelaire in Henri Monier, pa so občudovali nadarjenost in hrabrost steklarjevega sina.

Toda družbena satira ne zadene v črno, če ni naperjena v bistvo stvari. Drobne grehe je treba zbrati v en sam velik greh, in obratno, izmišljene vrline je treba razbiti v sestavne dele. V listu »Charivari« je Daumier narisal svojega slavnega junaka Roberta Maquera, ki je kmalu postal simbol družbe pod Ludvikom Filipom. Ta izredni podanik ljubljanske monarhije ima nekatere poteze Sanča Pansa in Falstaffa, Scapina in Figara, duhovit je in dobrodušen, hkrati pa ne vesel. Maquer je dejansko utelešenje spretnega človeka svojega časa. Od lahkovernosti svojih bližnjih živi: zdravnik, brez bolnikov je, trgovec brez blaga, delodajalec brez

delavcev in dela, vojskovodja brez vojakov. Vsi mu verjamejo, vsi mu zavidajo. Ko je ustvaril tega malomeščanskega leva, ni Daumier pozabil niti na šakala. Po revoluciji 1848 se je dve ali tri leta krepil z upanjem, da so dnevi republike za vedno napočili in spodbujal s svojim svinčnikom meščanske vrline v slogu in duhu antičnega junaštva. Toda kmalu je prišel na vrsto državni udar leta 1851 in meščanskega kralja Ludvika Filipa je zamenjal bodoči meščanski imperator Napoleon III. Ogorčen in razsrjen je Daumier ustvaril svojega nesmrtnega Ratapolla, junaka, v katerem so za vse večne čase ostali ovekovčeni vsi žandarmi in majhni voluhni tega sveta. Ratapoli je postal živ in dobil domovinske pravice v družbi drugega cesarstva. Toda ta junak s cilindrom po strani in gorjajo v roki ni bil tako dobrodušen in širokogruden kot Maquer. Njegovo prvo dejanje je bilo, da je zgrabil za vrat svojega tvorca, Policija Napoleona III. je skrbno pazila na Daumierovo delo. Dela zanj je bilo čedalje manj, »Charivari« pa se je pod pritiskom cenzure odrekel njegovega sodelovanja. Daumier se je pod silo razmer oprijel slikarskega čopiča in v nekaj letih bednega življenja, v času najhujšega divjanja cesarske cenzure, ustvaril, neuklonljiv kakršen je bil, vrsto slik iz življenja preprostitih ljudi, vrsto mojstrskih del svetovne umetnosti. Umril je 1879.

Za tiste, ki se ukvarjajo z zgodovino, sodi Daumier kot umetnik med moraliste, slikarje družbenih nravi in filozofe risbe. Vsekakor je bil vse to, toda še nekaj več: borec, ki ga je pravičnost vzpodbujala k vztrajnosti, umetnost pa mu je dala moč in sredstva. V slikarstvu je dal tisto, kar je njegov sodobnik Balzac dosegel v književnosti: ustvaril je »človeško komedijo« francoske družbe sredi XIX. stoletja.

Miodrag Kolarić

Videti je malone kot pravilo, da negativno družbeno dogajanje učinkuje na velike umetnike kot spodbuda, da ustvarjajo dela, polna upov v prihodnost ali polna tolažbe iz minulosti, polna junaštva, ki se ne bodo nikdar pripetila ali namigov na že zdavnaj pozabljene dogodke. Zato bo ostal redek tolažec primer, da takšna dogajanja lahko izzovejo tudi iskren upor ali neomajno borbenost, prav veliki francoski slikar, risar, litograf, karikaturist in kipar Honoré Daumier. Ta neustrašni umetnik, ki je, kot je dejal Balzac, nosil v sebi Michelangela, je kot ognjvit republikanec posvetil svoje življenje boju zoper julijsko monarhijo in drugo cesarstvo. S svinčnikom, ostrjšim od meča, je napovedal boj družbenim silam, ki so povzročile dve krvavi barikadi na pariških ulicah, eno meščansko monarhijo, birokratično cesarstvo in republiko generalov.

Njegova življenjska pot, ki se je končala pred 75 leti, je bila zelo preprosta in zelo dosledna. Bil je sin steklarja in gospodinje, doma s podeželja. Oženil se je s šiviljo. Njegovo življenje je potekalo med uredništvu naprednih časnikov in sodišči za politične krivce. Se preden je Pasteur pod mikroskopom videl povzročitelja organske gnilobe, je Daumier odkril v svojih karikaturah bolezenske klice, ki so začele razjedati sodobno meščansko družbo: korumpirane poslance, podkupljive sodnike, pohlepne bankirje, lažnive advokate, praznoglave birokrate, vse tisto družbeno vrvenje, ki ga je opisal Balzac v svoji »Cloveški komediji« in ki ga je do bistva razkril Zola v svojem ciklu »Rougon-Macquart«. Ze naslovi njegovih del pričajo o tem: »Parlamentarne idile«, »Zakonodajni trebuhi«, »Skupščinske figure«, »Hišni lastniki in najemniki«, »Advokati«, »Zakonske navade«... Bil je strasten risar, najprej je delal kot samouk, zatem pa je obiskoval tečaje na Aka-

EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI

Dober dan naših tekmovalcev

Radosavljevičeva in Matejeva šesti v Evropi - Lorger v finalu - Marjanovič je dobro začel - Babovičeva, druga v svoji skupini, z rezultatom 11,3 v teku na 80 m z ovirami

(Od posebnega dopisnika)

Bern, 27. avg. - Minilo je tri dni tekmovalca za evropsko prvenstvo. Bilo je mnogo presenečenj, izvrstnih borb, razočaranja, veselja in žalosti. Mnogo favoritov je bilo izločenih. Na tem evropskem prvenstvu se bje nadvse srditi boj. V tem boju se naši atletski »asi« drže kar dobro. Sedaj bi lahko rekli, da smo želi zelo dober uspeh. To pa še ni vse. Lorger, Gubljan, Mugoša, Milka Babovič, Vujačić, Pavlovič, Krivokapič lahko pokažejo še več. In naše atletinje Kaluševičeva, Radosavljevičeva in Matejeva so šeste v Evropi, kar je vsekakor velik uspeh, saj so bile pred njimi v treh disciplinah tri Rusinje.

Lorger lahko še marsikaj napravi v finalu. Marsikdo ga šteje za najresnejšega kandidata za naslov prvaka. Mugoša je v finalu, Mihalič je peti. Najmlajši član reprezentance Vipotnik ni v finalnem tekmovalstvu na 1500 m, saj je šele v zadnjih treh metrih prehitel Belgijec Langevans. Toda Vipotnik je mlad. Vnovenič nam je dokazal, da pričakuje velik uspeh v prihodnosti. To je tek brez hibe in strahu. Kaluševičeva, Babovičeva in Tuce so dosegle nove jugoslovanske rekorde.

Od sprinterjev nismo pričakovali mnogo boljše razvrstitve prav tako pa tudi ne od Grujiča, Škrinjarija in Radovanoviča.

SARCEVIČU NI USPELO

Sarčević je razočaran. Vrgel je kroglo samo 15,43. Bil s mo prepričan, da jo bo vrgel 16 m daleč. Bil je celo. Metal je takole: 15,39, 15,43, 14,05. Lahko bi premagal Romuna Georgescu in Madžara Kevedzija, ki sta se uvrstila pred njim. Čeh Skobla ni imel pravega naprotnika. Vsi trije njegovi meti so bili čez 17 m.

MILKA BABOVIČ 11,3

Naša najboljša sprinterka Milka Babovič nas je ugodno presenetila. Ne morda zato, ker se je uvrstila v finale, temveč s svojim novim jugoslovanskim rekordom 11,3. Tekla je v skupini z Rusinjo Aleksandrovno, Belgijko Detore in Čehinjo Fendribovno. Jutri bo nastopila v polfinalu.

TRJE DRŽAVNI REKORDI

Finalne v teku na 400 m so pričakovani z velikim zanimanjem. Glavna tekmeča sta bila Has in Ignjatjev. Has Ignjatjev je prišel v vodstvo takoj po startu. To je bil srditi boj, v katerem so bili doseženi trije državni rekordi: ruski, Ignjatjev 46,6, finski Heisten 47,9 in madžarski - Adamik 47,6. Favorit Has je bil šele četrti.

Jutri bodo naši nastopili v metu kladiva (Račić in Gubljan), v teku na 80 m ovire (Babovič), v skoku s palico (Milakov) in metu kopja (Pavlovič in Vujačić), v metu diska (Krivokapič).

V tretji skupini, v kateri je nastopil tudi Stritof, je zmagal Poljak Graj s časom 14:38,4. Drugi je bil Madžar Kovacs 14:39,8. Za njim pa so se razvrstili Chastway (Anglija) 14:40,0, Hakola (Finska) 14:40,0, Laufer (Nemčija) 14:42,0 in sedmi Stritof 14:46,4. Iz prve skupine so se uvrstili v finalno tekmovalstvo Herman (Belgija), Green (Anglija), Okorov (SZ) in Garay (Madžarska). Iz druge skupine: Kutz (Nemčija), Schade (Nemčija), Hanswyk (Belgija), Julin (Finska), Zetopke (CSR).

V skoku v daljino - ženske je zmagala Angležinja Deforges. Druga je bila Rusinja Čudina 5,93 in tretja Poljakinja Dunska 5,83. Za njimi so se razvrstili: Fisch (Nemčija) 5,81, Vinogradova (SZ) 5,79 in Jevička (Poljska) 5,72.

V peterboju si je Tucejeva v skoku v višino priborila šesto mesto s skokom 1,50 m.

Rezultati: Modraša (SZ) 1,60, Čudina (SZ) 1,58, Horlakova (CSR) 1,56, Sturm (Nemčija) 1,54, Lambert (Francija) 1,50, Tuce 1,50.

V teku na 100 m je v finalu zmagal Fütterer, ki je izenačil tudi rekord prvenstva. Rezultati: 1. Fütterer (Nemčija) 10,8, Bonino (Fr.) 10,8, Ellis (Anglija) 10,7, Pöhl (Nemčija) 10,7.

Nov republiški rekord v metu kopja

Na atletskem mitingu AD Kladivarja v Celju je Jože Kopitar dosegel nov slovenski rekord v metu kopja z rezultatom 63,18 m. V ostalih disciplinah so bili doseženi tle boljše rezultati: 400 m: Videtič 52,3 1500 m: Kralj 4:15,9, 200 m: Kopitar 23,3, skok s palico: Glavaš 3,70 m, kladivo: Peterka 47,10 m.

V teku na 400 m ovire sta se uvrstila v polfinale iz šestih skupin po dva prva tekmovalca. Najboljše čase so dosegli: Litujev (SZ) 51,1, Julin (SZ) 51,1 in Barš (Francija) 52,7.

V teku na 400 m so se uvrstili v finalno tekmovalstvo Ignjatjev (SZ) 46,9, Helsten (Finska), Degats (Fr.) iz prve skupine ter Haas (Nemčija) 47,9, Adamik (Mad.) in Hegg (Svica) iz druge.

Izločena tekmovalca v teku na 1500 m so bila v treh skupinah. Iz vsake skupine pridejo v finale prvi štirje tekmovalci. V prvi skupini je zmagal Dohrov (Nemčija) 3:51,5, v drugi Mugoša (Jugosl.) s istim časom, v tretji pa Lueg (Nemčija) s časom 3:53,2.

LORGER NAJVEČ OBETA

V prvi skupini polfinala na 110 m ovire je z gotovostjo zmagal Jugoslovijan Lorger 14,5, medtem ko je v drugi skupini Bulanič (SZ) 14,6 prav tako gladko premagal svoje nasprotnike.

Sčrbakov (SZ) je novi evropski prvak v troskoku. Postavil je tudi rekord prvenstva z daljino 15,90 m. Za njim so se uvrstili: Norman (Svedska) 15,17, Rehak (CSR) 15,10; Weinberg (Poljska) 14,91, Portman (Svica) 14,81.

V hodu na 10 km je zmagal v finalu Dolezal (CSR) 45:01,8 pred Egorovim in Labastorom (oba SZ).

Po prvih petih disciplinah deseterboja je vrstni red tale: Obrbeck (Nemčija) 3956, Kuznecov (SZ) 3700, Moravec (CSR) 3693.

Pri ženskah so bila na sporedu še izločena tekmovalca na 100 m. Iz šestih skupin so se uvrstile v finale po dve tekmovalki. Najboljši čas 11,9 so dosegli: Turova (SZ), Pashley (Anglija) in Van Duyne-Brouwer (Nizozemska).

800 m, polfinalne moški (štirje prvo plasirani pridejo v finale): 1. skupina: Sentgall (Madžarska) 1:50,0, Delanaj (Svica) 1:50,2, Mink (Belgija) 1:50,3, Ekfeld (Svedska) 1:50,3.

2. skupina: Bojsen (Norveška) 1:50,6, Mens (Belgija) 1:50,7, Johanson (Anglija) 1:51,0, Raskin (Luksemburg) 1:51,5.

100 m - ženske polfinalne (tri prvo plasirane se uvrstijo v finale): 1. skupina: Legno (Italija) 11,9.

Kapetan beogradske nogometne podveze Jovan Đajić je doletel 22 igralcev, ki pridejo v poštev za reprezentanco Beograda, ki se bo 5. septembra pomerila v Hamburgu s tamkajšnjo mestno reprezentanco. To so: Stojanović, Belin, Čajković, Pačević, Borozan, Bobek, Zebec, Jočić (Partizan), Krivokapič, Stanković, Žoković, Spajić, Djajić, Mitić, Radinović, Veseliho, Toplak (Crvena zvezda), Ljubičević, Petković, Ogrizanić (Radnički), Cvjetković, Kalopetrović (BSK).

Petnajet reprezentantov Beograda bodo dokončno izbrali po nedeljskih tekmah.

Jutri Segesta (Sisak) : ŽNK Ljubljana

V nedeljo se prične prvo kolo hrvaško-slovenske lige. ŽNK Ljubljana, ki si je v pretekli sezoni priborila 2. mesto v tej ligi, ima za nasprotnika Segesto iz Siska. Moštvo ŽNK Ljubljane bo nastopilo v pomiljeni postavi, kar daje upanje, da bodo s prednostjo domačega igrišča in domače publike obdržali oba točki doma. Tekma bo na stadionu v Šiški ob 17. uri s predtekmom ob 15.30 uri.

Nogometni turnir v Domžalah

V počastitev občinskega praznika bo jutri, s pričetkom ob 9. uri dopoldne, v Domžalah nogometni turnir, za prehodni pokal krajevnega sindikalnega sveta Domžale. Na turnirju sodelujejo: Papirnar (Količovo), Vite (Vir), Toko (Domžale) in Domžale.

Kranjska gora, 27. avgusta. V Porentovem domu v Kranjski gori se je začel danes tridnevni seminar predsednikov in tajnikov okrajnih zvez »Partizana«. Uvodno besedo je imel predsednik zveze tov. Zoran Polič. V svojem referatu se je najprej podrobno dotaknil telesno-vzgojnega, političnega in ideološkega dela v Partizanovih društvih. Zatem je razpravljal o načelu enotnosti telesne vzgoje in o načelu upravljanja demokratičnosti Partizanove organizacije. Podrobno se je dotaknil odnosov med teledavno organizacijo in športom. Obravnaval pa je tudi pereče vprašanje kadrov. Po njegovem referatu so se diskutirale v plodni razpravi dotaknili disciplin, politične vzgoje, vloge tiska, organizacijske oblike in drugih aktualnih vprašanj. O tem bomo obširneje poročali prihodnjič.

Jutri bodo na sporedu referati o splošni administraciji, o statistiki, o delu v delavskih središčih, o propagandi, o vlogi tiska in o zdravstvu. V nedeljo pa bo teledavna ura, referat o gospodarstvu in o našim tisku. S. R.

TEKMOVANJA KOVINARJEV

Minuli teden je priredil sindikat kovinarjev Slovenije v nekaterih športnih panogah republiško tekmovalstvo kovinarjev. Med slovenskimi kovinarji je bilo za to tekmovalstvo precej zanimivo. Tekmovalstvo je bilo v nedeljo ob 8. uri.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Fuderer povabljen v Hastings

Na tradicionalni šahovski turnir v Hastingsu je od naših šahistov povabljen mladi mojster Andrija Fuderer. Na preteklem turnirju v Hastingsu je od naših šahistov sodeloval Matanovič.

TENISKA SOLA V LJUBLJANI

Po vzorcu teniških kol in klinik bo v ponedeljek 30. avgusta začetek drugega letošnjega tečaja. Tečaj bo trajal 14 dni. Vodil ga bodo teniški strokovnjaki ter trener za splošno telesno vzgojo. Pogoj za vpis: pionirji in pionirke do 15. let, dober učni uspeh, privoljenje staršev. Tečajniki bodo zdravniško pregledani. Vpisovanje na teniških igriščih pod Čekinovim gradom (ves dan).

Šahovska olimpiada železničarjev bo v Avstriji

Od 18. do 24. septembra bo v Mittelstadtu v Avstriji mednarodni šahovski turnir železničarjev, ki se ga bodo udeležili tudi naši železničarji. Tekmovali bodo na šestih deskah. Naša železničarska reprezentanca bo igrala v tej postavi: Jovanović (Bgd), Kobler (Cromelj), Babič (Maribor), Miculinič (Maribor), Poš (Maribor) in Marvin (Bgd). Kot rezerva bo odpotoval Mariborčan Fišer.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.



elitni slovenskega tenisa. Pričetek tekmovalstva bo v soboto ob 15. uri in v nedeljo ob 9. uri.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

katerem so bili doseženi trije državni rekordi: ruski, Ignjatjev 46,6, finski Heisten 47,9 in madžarski - Adamik 47,6. Favorit Has je bil šele četrti. Jutri bodo naši nastopili v metu kladiva (Račić in Gubljan), v teku na 80 m ovire (Babovič), v skoku s palico (Milakov) in metu kopja (Pavlovič in Vujačić), v metu diska (Krivokapič).



Marija Radosavljevič je z metom 14,7 m daleč, zasedla v Bernu 6. mesto

MILAKOV IN KRIVOKAPIČ V FINALU

V finalno tekmovalstvo v skoku s palico so se uvrstili: Landstrom (Finska), Cernobaj (SZ), Wazny (Poljska), Rubanin (Grčija), Knjazev (SZ), Schneider (Nemčija), Krelzer (Nemčija), Homony (Madžarska), Larsen (Danska), Adamčik (Poljska), Sillon (Francija), Hofstetter (Svica), Filonen (Finska), Ballotta (Italija), Lind (Svedska), Hiebarov (Bolgarija), Eliot (Anglija), Bryngestrasson (Islandija), Lundberg (Svedska) in Milakov (Jugoslavija).

V finalno tekmovalstvo v metu diska so se uvrstili 12 atletov, in sicer: Consolini (Italija) 40,93 m, Nilsson (Francija) 40,93 m, Szecsenyi (Madžarska) 40,15, Grigalka (SZ) 40,24, Kejnaste (SZ) 40,78, Tosi (Italija) 40,40, Vrabel (CSR) 40,77, Krivokapič 40,74, Klicz (Madžarska) 40,78, Teger (Nemčija) 40,93, Pharaoh (Anglija) 40,32, Neck (Nemčija) 40,23, Lindros (Finska) 40,05.

RADOSAVLJEVIČEVA ŠESTA

V metu krogle si je Marija Radosavljevičeva priborila šesto mesto. Rezultati: Zibina (SZ) 15,65 m, (nov evropski rekord), Kuznjecova (SZ) 14,99, Tiškevič (SZ) 14,78, Rislava

EVROPSKO PRVENSTVO V VESLANJU

Končana so predtekmovalanja

Vlašič v sciffu, četverec brez krmarja »Krke« in osmerec »Mornarja« so se plasirali v nadaljnje tekmovalje

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Amsterdam, 27. avg. Danes so bila končana predtekmovalanja na 44. evropskem veslaškem prvenstvu. Izmed šestih naših čolnov so se trije uvrstili v polfinale, in sicer: Vlašič v sciffu, četverec brez krmarja »Krke« in osmerec »Mornarja«. Trije ostali čolni: double brez krmarja »Crvene zvezde«, double s krmarjem »Mornarja« in četverec s krmarjem »Crvene zvezde« so bili v predtekmovaljih, ki so bila v četrtak, izločeni iz nadaljnjega tekmovalstva.

Vtem ko je Vlašič v predtekmovalstvu zlahka zmagal v svoji skupini, pa sta »Krka« in osmerec »Mornarja« premagala svoje nasprotnike šele po hudem in živnem boju. Četverec s krmarjem »Crvene zvezde« je bil izločen po dveh zares hudih nastopih.

Z razvrstitvijo naših ekip smo lahko zadovoljni. Dobri poznavalci evropskega veslanja trdijo, da je bila na tem prvenstvu najhujša konkurenca. Razen v četvercu brez krmarja se poteguje v vseh ostalih disciplinah za prvo mesto veliko število ekip. Kaže, da je edini zanesljiv favorit osmerec ZSSR.

Opazili smo tudi, da imajo tokrat na prvenstvu veliko vlogo nekatere države, ki prejšnja leta niso žele veliko uspehov. To velja predvsem za Švico, Dansko in Italijo. Opaziti je

tudi viden napredek jugoslovanskih veslačev. Razen Vlašiča, ki je znan po vsej Evropi, in osmerca »Mornarja«, je sedaj narasla čena tudi četverca brez krmarja »Krke«.

DANES JE POLFINALNO TEKMOVANJE

Glavni favoriti prvenstva - ZSSR je prvi dan tekmovalja doživela hud poraz. Izmed sedmih disciplin je dosegla samo dve zmigi.

Polfinalna tekmovalja se bodo začela v soboto ob 14.30. Glede na izid Vlašičevega dvoboja s Švicarjem Colombom so mnenja deljena. Res težko bi lahko povedali, kar koli določilnega o tem, tembolj, ker je v sciffu še tretji kandidat za prvo mesto Poljak Kuberka. Osmerec Mornarja ima veliko upanje v svoji skupini, vsem, ko bo, kakor vsaj kaže, imela Krka težaven posel.

Finalno tekmovalje bo v nedeljo popoldne.

Evropsko prvenstvo v veslanju bo leta 1956 na Bledu

Amsterdam, 25. avg. (Tanjug). Na kongresu Mednarodne veslaške federacije v Amsterdamu so sklenili, poveriti Jugosloviji organizacijo evropskega prvenstva za l. 1956 za moške in ženske. Tekmovalje bo konec avgusta ali v začetku septembra na Bledu.

Prvenstvo za moške bo prihodnje leto organizirala Belgija, za ženske pa Romunija.

Za predsednika federacije je bil ponovno izvoljen Gaston Meleg (Svica). Kongresa so se udeležili zastopniki 26 držav.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »PIONIRA« - NOVO MESTO potrebuje gradbene inženirje

za svoja gradbišča in direkcijo. - Plača in družinska oziroma samska stanovanja po dogovoru. - Takoj sprejemno tudi glavnega nabavljaja

Pogoj: dobro poznavanje gradbenih materialov in daljša pravksa v komercialnih poslih, ter več administrativnih moči za gradbišča

Ponudbe z navedbo dosedanjega dela je treba dostaviti direktorji v Novem mestu, Tavčarjeva 12.

Kranjska gora, 27. avgusta. V Porentovem domu v Kranjski gori se je začel danes tridnevni seminar predsednikov in tajnikov okrajnih zvez »Partizana«. Uvodno besedo je imel predsednik zveze tov. Zoran Polič. V svojem referatu se je najprej podrobno dotaknil telesno-vzgojnega, političnega in ideološkega dela v Partizanovih društvih. Zatem je razpravljal o načelu enotnosti telesne vzgoje in o načelu upravljanja demokratičnosti Partizanove organizacije. Podrobno se je dotaknil odnosov med teledavno organizacijo in športom. Obravnaval pa je tudi pereče vprašanje kadrov. Po njegovem referatu so se diskutirale v plodni razpravi dotaknili disciplin, politične vzgoje, vloge tiska, organizacijske oblike in drugih aktualnih vprašanj. O tem bomo obširneje poročali prihodnjič.

Jutri bodo na sporedu referati o splošni administraciji, o statistiki, o delu v delavskih središčih, o propagandi, o vlogi tiska in o zdravstvu. V nedeljo pa bo teledavna ura, referat o gospodarstvu in o našim tisku. S. R.

TEKMOVANJA KOVINARJEV

Minuli teden je priredil sindikat kovinarjev Slovenije v nekaterih športnih panogah republiško tekmovalstvo kovinarjev. Med slovenskimi kovinarji je bilo za to tekmovalstvo precej zanimivo. Tekmovalstvo je bilo v nedeljo ob 8. uri.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

Mednarodni šahovski turnir v Portorožu

V Portorožu bo od 2. do 6. oktobra velik mednarodni šahovski moštveni turnir, prvi te vrste v naši državi. Na turnir so vabljeni šahovski klubi iz številnih evropskih držav.

# DNEVNE NOVICE

Zveza rezervnih oficirjev Jugoslavije terena »24 talcev«, Ljubljana, priredi za svoje člane, njihove družine in znance dne 5. IX. 1954 izlet na Vrhniko s pešnim sporedom. Prijavite se pri tov. Ljublj. Mestku. Ljudska prosveta Slovenije, Miklošičeva 7 ali pa pri vratarju Dijaškega doma Ivana Cankarja, Poljanska cesta 28. Prijave sprejema do torka 31. VIII. 1954 zvečer. Ob prijavi se plača za vsako osebo po 64 din za vožnjo z vlakom.

Obveščamo vsa podjetja, ustanove, ljudske odbore in ostale gospodarske organizacije na področju občin Litija, Smartno pri Litiji, Vače, Kresnice in Gabrovka, da bo pričela poslovati podružnica socialnega zavarovanja v Litiji dne 1. IX. 1954. Za vsa pojasnila glede socialnega zavarovanja naj se zgoraj navedeni obračajo na to podružnico.

Zavod za soc. zavarovanje za mesto in okraj Ljubljana

Ljudska univerza mesta Ljubljane obvešča, da bo vpisovanje v tečaj tujih jezikov, slovenskega jezika in esperanta v prostorih Ljudske univerze, Cankarjeva c. 5/III, ob 30. avgusta do 16. septembra vsak dan ob 8. do 12. in od 16. do 18. ure. Pri vpisu bo na vpogled tudi učni načrt.

gimnazija v Novi Gorici. Popravni izpiti za vse razrede se bodo začeli 1. septembra ob 8. uri. Sprejemni in popravni izpiti za višjo gimnazijo bodo od 4. do 6. septembra. Začetek mature bo 3. septembra ob 8. uri. Naknadno vpisovanje v vse razrede bo 7. in 8. septembra v pisarni. Natančni raspored izpitov bo na šolski oglasni deski. Redni pouk prične v petek 10. septembra. 2610

Lepo darilo je Eau de cologne



Brez preparata za čiščenje madežev »FLEX« ne sme biti nobena gospodinja. Zamenjano neokoličnim tkaninam, najvnetij in ekonomičnejšim.

Lepo zagorelo temno polt brez opetlin dobiš z uporabo ULTRAGIN sport kreme. Dobi se v drogerijah in parfumerijah. 2602

Danes sveže morske in sladkovodne ribe v vseh poslovalnicah.

## MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Sobota, 28. 8.: Lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.  
Nedelja, 29. 8.: Lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

### KINO

PARTIZAN: Meh. film »Rio Escondido«.  
UDARNIK: Jugosl. film. »Bila sem močnejša«.  
POBREZJE: Amer. film »Lidija Bailey«.  
STUDENTI: Jugosl. film »Bila sem močnejša«.

Umetnostna galerija v Mariboru, Strommajerjeva ulica. Razstava slovenskega slikarstva in kiparstva v Mariboru od leta 1918 do danes. Razstava je dnevno odprta od 9. do 18. ure v času od 8. do 29. avgusta. Prijave za skupinske obiske pošljite na telefon 25-45. Vodstvo po razstavi zagotovljeno.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila v 71. letu starosti naša nadveje ljubljena mama

**Marija Majerhold**  
bivša trgovka in gostilničarka

Pogreb predrage pokojnice bo v nedeljo 29. VIII. 1954 ob 16. uri dopoldne v Mozirju.

Mozirje, St. Janž pri Rečici ob Savinji, 27. 8. 1954.  
Za njo žalujejo: sinovi Tone, Edi in Vilko, hčeri Marija in Pepca, zet France Kolar, snaha Ruža, Ivanka in Darinka, vnuki in vnučkinje ter ostale sorodstvo.

## RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, 28. VIII. 1954.  
Poročila: 5.05, 6.09, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.  
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored), vmes ob 5.30-5.40 Jutranja telovadba —

## PERION za fine tkanine!

6.30-6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutranji orkestralni spored (Cajkovič, Svendsen, Liszt) — 7.30 Za gospodinjice — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 Otroške pesmi — 8.30-9.00 Za pionirje — 12.00 Pohorski fantje pojo in igrajo (Prenos iz Maribora) — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert A. Vivaldi: Uvertura k operi »L'Orlando« — 12.45 Simfonija na francoski hrbovski napev — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Hrvatska narodna glasba (Prenos iz Zagreba) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame —

## PERION za volno!

16.00 Utrinki iz literature — Fran Erjavec: Mravlja — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Okno v svet — Qui est Mendes France — 18.10 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesni — 18.30 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Operna glasba — 20.30 Pisan sobotni večer — 22.20 Glasbena medlira — 22.30 Oddaja za naše izseljence (na valu 327,1 m) — 23.00-24.00 Melodije in ritmi (na valu 302,1 in 312,4 m in kratkem valu 90,1 MHz — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

## Za svilo, nylon, perlon PERION

## VESTI IZ TRBOVELJ

Zdravniško dežurno službo od sobote ob 14. ure do ponedeljka ob 7. uri opravlja dr. Marjan Kržišnik v splošni bolnišnici.  
Kino »Svoboda« Center predvaja do ponedeljka ameriški film »Prva dama Amerike«. V nedeljo ob 10. uri matineja z jugoslovanskim filmom »Slavica«. Od 31. 8. m. do 2. sept. predvaja ameriški film »Sled v luči«. Kino »Svoboda-Trbovlje II« predvaja do torka nemški film »Sanjave ustnice«.  
Potujoči kino Ljudske prosvete predvaja angleški film »Trgovina s starinami« v soboto ob 18 in zidanem mostu, ob 20.30 v Loki pri Zid. mostu; v nedeljo ob 11 na Dolah pri Litiji; ob 16 v Jagjenici, ob 19 v Podkumu; v ponedeljek ob 18 na Izakah, ob 20 v Milnšah; v torek ob 20 na Posetju v Trbovljah.

## Drobni oglasi DELO DOBI

SPREJMEMO več avtokleparjev in avtomobilarjev. Obrtno podjetje »Zvezda«, Maribor, Tržaška 6. M-286  
3 MEDICINSKE SESTRE sprejme Bolnica za tuberkulozo v Sežani. Pogoj: Končana šola za medicinske sestre. 2773  
100 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV dobi takoj zaposlitev pri gradbenem podjetju v Kranju. Naslov v podružnici Kranj. 3278  
4 NEKVALIFICIRANE DELAVCE za delo v glinokopu sprejmemo takoj. Naslov v podr. Kranj. 3280  
20 GOZDNIH DELAVCEV sprejmemo takoj. Naslov v podr. Kranj. 3281  
GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejmemo. Naslov v podr. Kranj. 3282  
KMEČKE DELAVKE potrebujemo. Naslov v podr. Kranj. 3283

## STANOVANJA

LEPO, SUHO IN SONČNO ENOSOBNO STANOVANJE v mirnem delu predmestja menjam za dvosobno kjerkol. Ponudbe poslati na podr. LP-B Maribor pod »Mir«. 3288  
ISCEM MESTO KOT SOSTANOVALKA, pomagam v gospodinjstvu. Najraje v novih stavbah. Naslov v upravi lista LP-B Maribor. 3289  
STUDENTKA na akademiji glasbe išče v Ljubljani sobo po možnosti s klavirjem. Naslov v podružnici LP-Borbe v Mariboru. M 291  
SESTASTANOVAJSKO HIŠO v Mariboru z dobrodošlo gostilno, tudi na polovico ali posamezna enosobna stanovanja prodam. Fluka, Maribor, Einšpajerjeva 34. M 290

## RAZNO

KOMERCIALIST s 14-letno prakso vsestransko verziran, želi menjati službeno mesto, najraje na teritoriju Kopra. Naslov v upravi lista LP-B Maribor. 3354

## DELO IŠČE

ŽELIM ZAPOSLITVE kot trg. potnik. Imam 8-letski izpit in lastno motorno kolo. Imam široko trg. zveze. Ponudbe pod »Agilen« na podr. LP-B Maribor. 3355

## PRODAM

KANARČKE GLASNE PEVCE (živkarje) prodam. Velika izbira od 300 din dalje. Gradišče 7/III. 3353  
PRODAM OSEBNI AVTO znamke KDF v izpravnem stanju. Ponudbe pod »500.000«. 3357

## KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

### KINO »SLOGA«

Ameriški film »SESTRICNA RAHELA«  
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 14 dalje



### KINO »SOČA«

Francoski film »Taras Bulba«  
Tednik. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje.



KINO »UNION«: angl. barvni film »Vzpon na Everest«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.  
KINO »KOMUNA«: švic. film »Otroci Evrope«. Tednik. Predstave ob 18, 19 in 20. uri.  
Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 14. ure dalje.  
L. KINO »TABOR«: švic. film »Otroci Evrope«. Tednik. Predstava ob 20.30.  
L. KINO »JLA«: Zaprt.  
L. KINO »BEŽIGRAD«. avstr. film »Gospodična Casanova«. Brez tednika. Predstava ob 20. uri.  
Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih ure pred pričetkom predstave.

JESENICE »RADIO«: amer. barvni film »Viharni zalivi«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: švedski film »Dobri vojak Bumm«. Predstavi ob 18 in 20.  
KOROŠKA BELA: amer. barvni film »Viharni zalivi«. Predstava ob 19.  
CELJE »UNION«: franc. film »Sovražnik države št. 1«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: franc. film »Plačilo za strah«. Predstava ob 18.15. — »LETNI KINO«: franc. film »Plačilo za strah«. Predstava ob 20.15.  
KRANJ »STORŽIČ«: švedski film »Zaradi moje ljubezni«. Predstava ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — »LETNI KINO PARTIZAN«: angl. film »V senci sovražnika«. Predstava ob 19.30. — »SVOBODA«: franc. film »Trenutek resnice«. Predstavi ob 18 in 20.  
PTUJ: ameriški barvni film »Charleyeva tetka«. Tednik: »Boj proti morilcem«.

### KINO »ŠIŠKA«

Avstrijski film »Gospodična Casanova«  
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.



### KINO »TRIGLAV«

Slovenska kinoteka predvaja francoski film »KAPITAN FRACAS«  
Tednik — Predstavi ob 18 in 20 — Prodaja vstopnic od 17 dalje

Komisija za razpis mesta direktorja pri OLO Kranj razpisuje

## MESTO POSLOVODJE

za trgovino z mešanim blagom »Žirovka«, žiri

Pogoj: predpisana trgovska izobrazba s 5 do 8 let prakse. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnjo z vsemi potrebnimi in življenjskimi podatki je vložiti na tajništvo OLO Kranj najkasneje do 17. sept. 1954

Komisija za imenovanje pri LO mestne občine Ravne na Koroškem razpisuje

## mesto direktorja

pašniškega gospodarstva »Plešivec«

Pogoji: Srednja kmetijska šola ali njej enaka strokovna kvalifikacija. Prošnjo je vložiti pismeno pri tukajšnjem LO do dne 15. septembra 1954.

CARINARNICA V SUBOTICI — Činovniška ul. 2

bo izročila 13. septembra 1954 ob 9. uri

v javno prodajo — licitacijo

## 1.500.000 kg cimenta

v papirnatih vrečah po 50 kg

Začetna cena 10 dinarjev za kilogram.

Pravico do nakupa imajo vse pravne in fizične osebe, pooblaščenice za trgovino s tem blagom, dalje državne ustanove ter gospodarske in družbene organizacije.

Interesenti lahko dobe vse podrobnejše podatke pri Carinarnici v Subotici pismeno ali na telefon št. 17-10. Pismene ponudbe lahko pošljete do 10. septembra 1954. Plača se z bariranim čekom.

CARINARNICA SUBOTICA

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KRŠKO RAZPISUJE V UPRAVI ZA INVESTICIJE

## mesto gradbenega inženirja in mesto gradbenega tehnika

Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po dogovoru. — Družinsko stanovanje zagotovljeno v Krškem.

Interesenti naj vložijo prošnje na tajništvo OLO Krško do 20. septembra 1954, ali se pa osebno zgledajo pri gornjem naslovu.

Upravni odbor

## TOVARNE PLETENIN IN KONFEKCIJE

Maribor — Meljska cesta 56

razpisuje mesto

## glavnega računovodje

Pogoji: absolvent Trgovske akademije ali Ekonomske srednje šole z večletno prakso kot računovodja. Plača po tarifnem pravilniku. Osebnostne ali pismene ponudbe z referencami je treba poslati na sekretariat podjetja.

# TRIE

# tovariši

ROMAN 162

26

Prišel sem iz sobe prvega zdravnika. Köster me je čakal v dvoran. Vstal je, ko me je zagledal. Odsila sva ven in sedla na klop pred sanatorijem. »Nevarno je, Otto, bolj kakor sem se bal,« sem rekel.

Skupina smučarjev je šla hrupno mimo naju. Med njimi je bilo nekaj z oljem namazanih in zelo zagorelih žensk širokih obrazov in belih zob. Klicali so se, da so lačni ko volkovi. Počakala sva, da so šli mimo. »Takšni ljudje žive naravno,« sem dejal. »Žive in so zdravi ko ribe. Človek bi kozal.«

»Ali si govoril s prvim zdravnikom osebno?« je vprašal Köster.

»Da. Vse mi je razložil z mnogimi pripombami in pridržki. Iz vsega njegovega pripovedovanja pa sem povzel, da se je njeno stanje poslabšalo. Zdravnik pa trdi, da se je zboljšalo.«

»Tega ne razumem.«

»Zdravnik trdi, da bi bilo že zdavnaj izgubljeno sleherno, upanje, če bi bila ostala v nižini. Tu se je bolezen razvijala počasneje. In temu pravi zboljšanje.«

Köster je napravil s petami svojih čevljev zareze v trd sneg. Potem je dvignil glavo. »Zdravnik torej upa?«

»Zdravnik zmeraj upa, to spada k njegovemu poklicu. Jaz pa skoraj sploh več ne upam. Vprašal sem ga, ali je poskusil s pnevmotorakom. Rekel je, da to ne gre več. Pnevmtoraks je dobila že pred leti. Zdad sta načeti obe polovici pljuč. Vražje slabo kaže, Otto.«

Pred najino klopjo se je ustavila stara ženica v pošvedranih gumjastih čevljih. Njen obraz je bil modrikast, upadel, oči ugasle, sivkastorjave, ko da je slepa. Okrog vratu je imela ovito starinsko pernatno boo. Počasi je dvignila lornjon in naju pogledala. Potem pa je odstopicala naprej.

»Ostudna prikazen!« Pijunil sem.

»Kaj je še rekel?« je vprašal Köster.

»Pojasnil mi je, kako je bolezen najbrž nastala. Imel je že mnogo bolnic njenih let. To so baje posledice vojne. Nedohranjenost v razvojnih letih. Toda, kaj mi vse to mar! Ozdravi naj!« Pogledal sem ga. »Seveda mi je rekel, da je doživel že mnogo čudežev. Prav pri tej bolezni se dogaja, da se nenadoma ustavi, da se kaverne zarasto in da bolnik ozdravi, celo v obupnih primerih. Tudi Jaffe pravi tako. Jaz pa v čudeže ne verujem.«

Köster ni odgovoril. Molče sva sedela na klopi. Kaj naj bi sploh rekla? Oba sva bila doživela preveč, da bi bila mogla kaj početi s tolažbo.

»Ničesar ne sme opaziti, Robby,« je rekel Köster naposled.

»Seveda ne,« sem odgovoril.

Sedela sva na klopi, dokler ni prišla Pat. Na nič nisem mislil; niti obupan nisem bil, bil sem povsem otopel, mračen in mrtev.

»Prihaja,« je rekel Köster.

»Da,« sem dejal in vstal.

»Halo!« Pat je nama pomahala in se približala. Nekoliko optekala se je in bila je nasmehana. »Malo pijana sem. Od sonca. Zmeraj, ko ležim na soncu, se opotekam kot star mornar.«

Pogledal sem jo in hipoma se je vse spremenilo. Zdravniku nisem več verjel; veroval sem v čudež. Pat je bila tu; živa stala je in se smejala, — vse drugo se je spričo tega nekam pogreznilo.

»Kakšna obraza pa delata?« je vprašala.

»Mestna obraza, ki semle nikakor ne sodita,« je odgovoril Köster.

»Soncu se nikakor ne moreva privaditi.«

Zasmejala se je. »Danes imam dober dan. Brez vročine. Ven smem. Ali bi šli v vas na aperitiv?«

»Seveda.«

»Pojdimo torej!«

»Ali se ne bi rajši peljali s sanmi?« je vprašal Köster.

»Saj pridem tudi peš,« je dejala Pat.

»Vem,« je rekel Köster. »Toda jaz se s sanmi še nikoli nisem vozil. Rad bi poskusil, kako to gre.«

Poklicali smo izvoščka in se odpeljali v serpentinah v vas. Pred kavarno z majhno, sončno teraso smo se ustavili in izstopili. V njej je sedelo mnogo ljudi in spoznal sem nekatere iz sanatorija. Med njimi je bil tudi Italijan iz bara. Ime mu je bilo Antonio in prišel je k naši mizi, da bi pozdravil Pat. Pripovedoval je, da je v minuli noči družba šaljivcev odvelka nekega bolnika v spanju skupaj s posteljo iz njegove sobe in ga potisnila v sobo neke metuzalemsko stare učiteljice.

»Zakaj so pa to napravili?« sem vprašal.

»Bolnik je ozdravel in se te dni odpelje,« je odgovoril Antonio. »V takšnih primerih zmeraj uganjajo podobne šale.«

**Poziv bivšega štaba Kokrškega odreda**

bivšim borecem, funkcionarjem in aktivistom

V okviru enot, ki so v času narodnoosvobodilne borbe operirale na območju Stajerske in ozemlju, ki je mejilo na to področje, ter pozneje pripadale IV. operativni zoni, spada tudi Kokrški odred.

Za proslavo »Stajerska v borbi« se bo formiral tudi Kokrški odred, ki bo odšel na proslavo v popolni takratni borbeni formaciji z vsemi bataljonskimi in drugimi štabi na čelu. V ta namen se je že formiral nekdanji štab odreda z vsemi vodilnimi tovariši.

Tovariši borci, komandirji čet, komandanti bataljonov in aktivisti! Ob spominu na težke in slavne borbe v Lomu, Kovorju, Trstentku in Begunjah, vkorakanju v Celovec ter vseh nešteth sabotažnih akcij, vas pozivamo, da se še enkrat, kot nekdanj, zberemo v formacijo Kokrškega odreda in skupno odidemo na Ostrožno. Štab je prepričan, da se bo pozivu odzval poslednji borec.

Prijave za udeležbo se sprejemajo preko terenskih odborov Zveze borcev, zato naj se zgleda vsak na svojem terenu, kjer naj da potrebne podatke.

Zborno mesto in dan odhoda na Stajersko bo pravočasno sporočeno.

BIVŠI ŠTAB KOKRŠKEGA ODREDA

**»VINO-KOPER« — KOPER**

I S C E za delo v svoji centrali v Kopru

**verziranega enologa v vinski stroki****šefa komerciale****pravno gospodarskega referenta**

za tajnika podjetja

**perfektno daktilografino**

in

**šefa računovodstva**

Pri vseh je zaželena daljša praksa. — Ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na: »VINO-KOPER« — KOPER

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Jesenice

razpisuje

**mesto upravnika****»Avtoservisa« na Iesenicah**

Pogoji so naslednji: mojstrski izpit za avtomehanika in najmanj 15 let prakse.

Pismene vloge, pravilno kolkovane, je treba poslati na tajništvo Ljudskega odbora mestne občine Jesenice do dne 10. septembra 1954.

**»FRANCK«**INDUSTRIJA KAVOVIN  
ZAGREB — VODOVODNA 20

proda

**osem centrifugalnih ventilatorjev**

(povsem novih)

po 20.000 m<sup>3</sup>/h, 25 mm V. S. — 7,5 ks, 620 o/m**PREDILNICA IN TKALNICA — MARIBOR**

razpisuje mesto za

**4 tkalske mojstre**

in

**4 tkalske podmojstre**

Pogoji: večletna praksa na revolver statvah in revolver listovkah. — Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe je treba poslati na upravo podjetja.

**Oglašujte v »Ljudski pravici-Borbi«**

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko  
Ljudske republike Hrvatske

RAZPISUJE

**splošni jugoslovanski natečaj**

za izdelavo

**idejne osnove tipizirane  
zdravstvene postaje**

NAGRADE:

- I. 110.000 dinarjev
- II. 85.000 dinarjev
- III. 75.000 dinarjev
- IV. 60.000 dinarjev
- V. 50.000 dinarjev
- VI. 40.000 dinarjev
- VII. 30.000 dinarjev

Elaborate je treba poslati do 20. oktobra 1954 do 12. ure. Pogoje natečaja in podloge lahko dobite proti odškodnini 100 dinarjev v Svetu za narodno zdravje in socialno politiko LRH — Zagreb, Radičev trg 3/, soba 46, ali pri pristojnem ljudskem odboru.

Informacije na telefon 33-741/19 — ing. I. Dračić.

**TE »KOLUBARA«**

PODJETJE V IZGRADNJI — VELIKI CRLJENI

RAZPISUJE

**I. OFERTALNO LICITACIJO**

za zgraditev industrijskega tira

**SUŠARA—MEDOŠEVAC—ZELEZNIŠKA POSTAJA  
»KOLUBARA«**

PRORAČUNSKA VREDNOST DELA ZNAŠA  
280.000.000 DINARJEV

Licitacija bo v Beogradu v pisarni »Energoprojekta«, Brankova ulica 25/II., dne 23. septembra 1954 ob 11. uri.

Elaborati so na vpogled, tehnične pogoje s predmerom pa lahko dobite vsak dan od 7—13 v Beogradu, Brankova ulica 25/II., soba št. 1.

Licantni morajo zadostiti vsem pogojem, predvidenim v uredbi in navodilih o uporabi uredbe o licitaciji.

Pismene ponudbe v zapečatenih ovitkih je treba izročiti na dan licitacije licitacijski komisiji TE »KOLUBARA«.

**OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI-BORBI«****PREZIVJELIM BORCIMA  
43 ISTARSKE DIVIZIJE**

4. i 5. rujna ov. god. održati će se u Puli proslava 10-godišnjice osnivanja 43 Istarske Divizije. Pozivaju se oviime preživjeli borci te jedinice da proslavi prisustvuju.

Zborno mjesto dana 4. IX. na Trgu na Mostu u Puli, otkuda se polazi na logorovanje. Riješanjem Generalne Direkcije Jugosl. željeznica, broj 400-7-54 od 19. VIII. 1954, odobren je popust od 50% za sve vrste vozova od svih stanica FNRJ do Pule i natrag, u vremenu od 2-7 septembra ov. god.

ODBOR ZA PROSLAVU,  
PULA.

Vojna pošta 7250-27 Zagreb bo imela v svojih prostorih

**II. JAVNO LICITACIJO**

za objekte v Ajdovščini LR Slovenija dne 6. novembra 1954 ob 11.

1. dva stanovanjska objekta visoke gradnje s proračunsko vrednostjo 28.000.000 din
2. tri objekte visoke gradnje s prorač. vrednostjo 9.000.000 din
3. en objekt visoke gradnje s prorač. vrednostjo 4.500.000 din.

Elaborate lahko dobite na pismeno zahtevo pri pooblaščenem predstavniku, kjer lahko dobite tudi vse ostale podatke v zvezi s to licitacijo.

Pravico do licitacije imajo vsa registrirana gradbena podjetja. Vsako podjetje, ki se udeleži licitacije, ostane v obveznosti nasproti investitorji 20 dni.

Ponudbe z vsemi prilogami sprejema komisija za javne licitacije te Vojne pošte do 6. septembra 1954 do 11.

Iz pisarne VP 7250-27 Zagreb.

**Občinski  
ljudski odbor  
Gorje pri Bledu**

CESTITA VSEM OBČANOM K PRVEMU  
OBČINSKEMU PRAZNIKU  
28. AVGUSTU 1954!

Ob tej priložnosti vabi k svečanosti  
prebivalce občine, kakor vse ostale, zlasti  
pa borce, ki jih veže spomin na

**»PARTIZANSKE GORJE«!****Azbestna vlakna**

III., IV., V., VI. in VII. razreda z vsemi pod-  
razredi (po kanadski nomenklaturi)

izdeluje:

RUDNIK IN SEPARACIJA ZA AZBEST

**»BOGOSLOVAC«**

SV. NIKOLA — MAKEDONIJA

Na zalogi ima znatne količine azbestnih vlaken VII. razreda  
(azbestna moka) po ugodnih cenah.

TRGOVSKO PODJETJE ZA PROMET S TEKSTILIJAMI

**AGROTEKSTIL**

ULICA 7. JULIJA ŠT. 26, BEOGRAD, TEL. 20-333 in 30-727

je odprlo novo skladišče v Beogradu v ulici

Študentski trg št. 107, telefon 24-802 (pri Kolarčevi univerzi)

V skladišču je na razpolago bogata izbira moškega štrajgarna in kamgarna za obleke, kakor tudi ženskega blaga v raznih barvah in kakovostih, ki ga prodaja po znatno znižanih cenah. Isto skladišče ima na razpolago bogato izbiro bombažnega metražnega blaga. Naše skladišče galanterijskega blaga, Ulica 7. julija št. 26, vam nudi bogato izbiro blaga za jesensko in zimsko sezono.

Trgovska podjetja, trgovine in predelovalna podjetja, v vašo korist je, da nas nemudoma obiščete.

**„AGROTEKSTIL“ — BEOGRAD**

Z REDNE SEJE LO MO CELJE

# Inšpekcijsko in finančno kontrolno službo je treba še bolj okrepiti

Celje, 27. avgusta. Na dnevnem redu večerajšnje redne seje LOMO-Celje, ki jo je vodil podpredsednik LOMO Dr. Janez Lovšin, je med drugim bilo tudi poročilo likvidacijske komisije za podjetje SAD (Tovarna sadnih sokov). Komisija je razen nekaterih nepravilnosti v podjetju (10 milijonski manjko itd.), ugotovila še to, da je bilo sprično škoda pri nedavni poplavi podjetja SAD občutneje prizadeto tudi zato, ker je imelo osnovna sredstva in zaloge preizkušeno, le 25% skupne vrednosti. Nekatera osnovna sredstva pa sploh niso bila zavarovana. Zato je prešlo omenjeno podjetje le toliko odškodnine, kolikor se je nanašala na višino zavarovalnine — nekaj nad 8 milijonov, vtem ko bi v nasprotnem primeru dobilo nekaj nad 16 milijonov v din povrnjene škode. Razen tega tudi več let niso zavarovalnemu zavodu javljali povečanja zalog, katerih vrednost je 117 milijonov. V likvidiranem podjetju »Celea« likvidacijska komisija ni ugotovila nobenih pomanjrljivosti.

Novo podjetje — »Celea-Sad« — Kombinat živilske industrije, proizvajala pretežno razne vrste sadnih sokov, ki jih namerava letno izdelati 3 milijone litrov. Glede na veliko povpraševanje in dobro komercialno službo, bodo prihodnje leto povečali proizvodnjo sadnih sokov za 1.500 ton. Novo podjetje je pričelo dobro poslovati in proučevati v naslednjih letih znatno razširitev obratov za naravno konzerviranje sokov in sadja, kar pa sedaj ni mogoče. Zato bi kazalo za potrebe tovarne in Celja zgraditi primerno hladilnico za 500 ton sadja.

V poročilu tržne in finančne inšpekcije je bilo zaslediti precej

nerednosti v posameznih podjetjih in več finančnih prekrškov, med njimi tudi nekaj grobih. Inšpektorji in revizorji, ki jih je zelo malo in še daleč ne morejo povsod in pravočasno izvršiti pregledov poslovanja, so ugotovili, da je treba marsikje iskati krivdo za nerednosti pri računovodstvih, ki so pri delu včasih površni, ali pa jim manjka ustrezno znanje. Zato je tudi bilo na seji

LOMO predlagano, da bi kdaj pa kdaj prirejal za računovodje primerne seminarje, kjer bi se sprotili in dobro seznanili z najrazličnejšimi gospodarskimi in finančnimi predpisi. Prav tako bi se morala okrepiti tržna inšpekcijska in finančno kontrolna služba. S pravočasnim pregledom poslovanja bi namreč lahko marsikatero podjetje obvarovali hujših posledic.

## V prvem polletju so izpolnili polovico letnega načrta

Najvišjo izpolnitev letnega načrta proizvodnje je v Mariboru dosegla industrija, slabše pa je v kovinski — Če bo proizvodnja ostala na taki višini, kot je bila v poletnih mesecih, bodo do konca leta skoraj vsi delovni kolektivi izpolnili letni načrt

Industrijska podjetja v Mariboru so v drugem četrtletju znatno povečala proizvodnjo. Večina podjetij je presežala mesečni načrt proizvodnje in nadoknadila izgubo, ki jo je imela v prvem četrtletju zaradi pomanjkanja električne energije. Dober uspeh je imela tekstilna industrija, kar je tembolj značilno, ker so v začetku leta, ob sprejemanju družbenega načrta, predstavniki tega podjetja trdili, da proizvodnje ne bo moč povečati. V zvezi zvišanju je največje podjetje v mestu, Mariborska tekstilna tovarna, izpolnilo v prvem polletju letni proizvodni načrt s 55,7 odstotka. Tovarna volnenih in vlgovne izdelkov pa celo z 62,7 odstotka. Le Predilnica in tkalnica je iz neznanih vzrokov izpolnila letni načrt komaj s 40 odstotka. Ker ni moč ugotoviti objektivnih vzrokov, menijo, da so ovire v delovnem kolektivu.

Kovinska industrija je bila precej slabša, letni načrt proizvodnje

je izpolnila le s 45,5 odstotka. Ovine so povzročali objektivni, delno tudi subjektivni vzroki. V Tovarni avtomobilov jih je najbolj prizadelo pomanjkanje električne energije pozimi, pa tudi nepravčasna dobava polizdelkov. Podobno tudi v Metalni, Železniška delavnica »Boris Kidrič« je izpolnila letni načrt s 47,2 odstotka, čeprav je imela podobne težave kot ostala podjetja, razen tega pa tudi s sklenitvijo pogodb. Razveseljivo pa je dejstvo, da proizvodnja v zadnjih mesecih presega mesečni proizvodni načrt. Če bodo delovni kolektivi kovinske industrije proučili notranje ovire, bodo do konca leta lahko izpolnili letni načrt — seveda, če ne bodo nastopile kake večje objektivne ovire.

Najslabše stanje je v prvem polletju bilo v gradbeništvu. Letošnja sezona se je začela zelo pozno, sedaj pa primanjkuje delavcev. V prvem polletju so gradbena podjetja opravila le 90 odstotkov del v primeri s prvim polletjem lanskega leta. Tudi v drugem polletju bo težko nadoknaditi izgubljeno, ker je gradbene delavce težko dobiti.

Letni proizvodni načrt v vsem gospodarstvu mesta je bil izpolnjen s 49,8 odstotka in ga bo do konca leta moč v celoti izpolniti. Število zaposlenih v gospodarstvu se je povečalo za več kot 1200 in je skoraj doseglo predvideni porast v letošnjem letu. Večja zaposlitvev in zvišani prejemki zaposlenih so vplivali tudi na porast trgovskega prometa. Trgovina na veliko in drobno je v prvem polletju izpolnila letni načrt prometa s 49,5 odstotka. Ker pa se vsako leto trgovski promet v drugem polletju poveča, bo tudi letošnji letni načrt presežen. Nekoliko slabše je bilo v gostinstvu, ki je doseglo le 48 odstotkov letnega načrta in tudi v drugem polletju ni pričakovati posebnega povečanja (razen prometa ob Mariborskem tednu).

Načrtni dobiček podjetij pa je v nogo višji. V prvih sedmih mesecih je bilo od 4.370 milijonov din predvidenega dobička ustvarjenega

### Občinski praznik v spomin na padlega narodnega heroja

Včeraj, 25. avgusta je slavila občina Slovenj Gradec občinski praznik, kot spomin na padlega Slovenjgradčana, prvega komandanta Celjske čete narodnega heroja Franja Vrnunča. Vse mesto je v prazničnem razpoloženju. Državne zastave, svečano opremljene izložbe, lepo preurejeni muzej NOV, so temu razpoloženju dali še večji poudarek. Ob 12. uri so sirene po tovarnah zaznale pričetek praznovanja. Po svečani seji Ljudskega odbora mestne občine je bila velika oslava na glavnem trgu pred poslopjem ljudskega odbora. Po končani proslavi pa je bil promenadni koncert godbe tovarne meril iz Slovenjegrada. S.

## V ljudskoprosvetnem delu je na prvem mestu dramatika

V Mariboru in okoliškem okraju je 77 ljudskoprosvetnih društev uprizorilo v minuli sezoni 483 dram — Najmočnejša družva so DPD »Svoboda«, ki imajo povprečno po 1000 članov

Vsaj desetletje prebivalcev Maribora in okoliškega okraja je član ljudskoprosvetnega društva. Vseh društev je 77, ki imajo skupno 18.106 članov. Največ je kulturno-umetniških društev, ki pa so po številu članstva najmanjša — 50 društev ima le 2725 članov. Številčno najmočnejša družva so DPD »Svoboda« — 13 društev ima 12.152 članov, s MKUD združuje 1748 članov, s IZUD 699 in SKUD 933 in 5 raznih drugih društev 134 članov. Vsa navedena društva imajo dramatske skupine. V okvirnem merilu sive skupine v okvirnem merilu dramske dejavnosti nadkrije vse ostale panoge kulturno-prosvetnega in vzgojnega dela. Odrski nastopi pritegnejo gledalce in bolj prepričljivo vplivajo na ljudi kot razna predavanja in poučevanja. Zato je velikega pomena, da igralci nastopajo le z ustreznimi deli, ki razen zabave in razvedrila vplivajo tudi na oblikovanje zdravega slovesnega značaja. Za dobro izbiro dramskih del skrbi tudi Okrajna zveza Ljudskoprosvetnih društev. V svoji zbirki ima okrog 2000 ustreznih dramskih del. Režiserji pripravljajo po igro, hkrati se pa posvetujejo, katera drama ali komedija bi najbolj ustrezala razmeram njihovega kraja. V minuli sezoni je Okrajna zveza LPD izposodila okoli 400 del. Okrajna zveza ima tudi izposojevalnico oblik in drugih rekvizitov, ki se jih poslužujejo tudi društva iz sosednjih okrajev. Za usposabljanje in izpopolnjevanje režiserjev pa je organizirala triidnevni seminar, na katerem so prišli skoraj vsi režiserji.

Dramska dejavnost se je zelo razširila. Društva so naštevila 483

dramskih del. Srednje razgibano društvo je nastopilo v vsako dramo po 6-krat od tega gostovalo po 3-krat. Dramske skupine so obiskovale tudi take kraje, kjer ni društev, če je bil tam le ustrezen oder. Težave so namreč v pomanjkanju kulturnih domov in odrov. Tudi izbira del je bila zadovoljiva. Le v redkih primerih so prišli na oder brezidejna dela. Največ so igrali dela Nušiča, Finžgarja, Ivana Cankarja, Bratka Krefta in drugih naprednih piscev. M. D.

### Dramska skupina v »Hidromontaži« je nastopila

Ceprav je v Mariboru več DPD »Svoboda« in dela mnogo ljudi v njihovih odsekih, imajo skoraj v vsakem večjem delovnem kolektivu še dramsko skupino. Tako skupino imajo tudi v »Hidromontaži«. Ker pa so njihova delovnišča raztresena skoraj po vsej državi in delavci morajo pogosto iti z enega delovnišča na drugo, se tudi igralci dramske skupine pogosto menijo. Veliko raznim zaprskam je pred kratkim osem igralcev dramske skupine naštevilo delo neznanega avtorja »Zadrega nad zadrego«. Ceprav so igralci bili skoraj sami začetniki na odru so svoje vloge podali dokaj dobro. Po predstavi jim je tov. Janko Hočevar iz gledališča dal nekaj koristnih nasvetov, kako je treba igrati. Igralci so ga prosili, naj jih obišče še večkrat. Sindikalna podružnica »Hidromontaža« je prispevala dramski skupini 15.000 din, zato so tudi tehnične stvari: kulise, kostume in drugo pripravili dokaj dobro. Več kritičnosti pa jim je potrebno pri izbiri dramskih del. M. D.

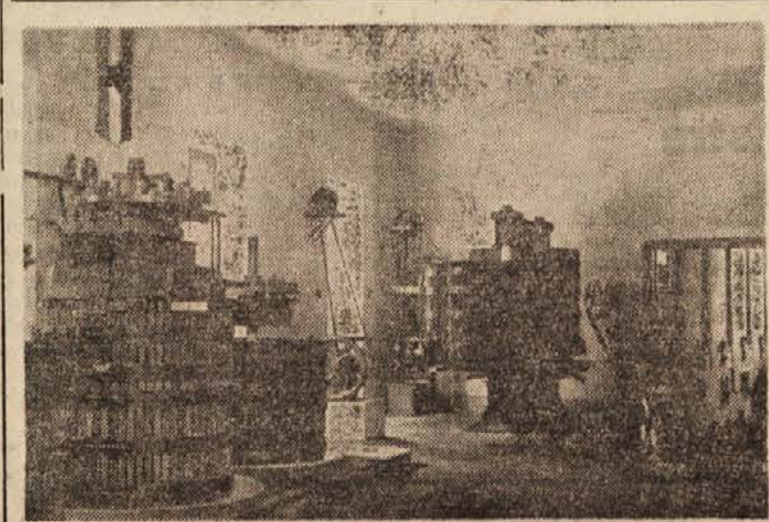
### SENOVO

Nedavno je zasedal delavski svet rudnika Senovo, ki je med drugim tudi sklenil zidati novo desetstanovaljsko hišo za rudarje. Odločili so se tudi, da bodo zgradili dom oddaha za rudarje na Bohorju. Stal bo na temeljih porušene postojanke iz NOB. Razen tega so sklenili še povečati proizvodnjo zaradi velikega povpraševanja po premogu. Zato bodo obratovali tudi ob nedeljah. K.

### DOLENJA VAS PRI RIBNICI

Ceravno je letna sezona, so člani dramske sekcije »DPD Dolenja vas pri Ribnici« uprizorili dramo »Kovarstvo in ljubezen«, ker pa je bilo zanimanje za igro precejšnjo, so jo to nedeljo ponovili. Tudi gasilski pevski zbor uspešno deluje in je odliči te vrste v Kočevskem okraju.

že 4.323 milijonov din. Zato Mestni ljudski odbor Maribor opozarja delovne kolektive, naj svoje uspehe ne merijo z ustvarjenim dobičkom, temveč s proizvodnjo. Na zadnji seji, ki je bila v petek, je MLO sprejel tudi ustrezne sklepe. P.



Vinarska zadruga v Vipavi bo 12. septembra praznovala 60-letnico delovanja. Ob tej priložnosti bodo imeli člani svečano sejo; na njej bodo razdelili najboljše pohvale in diplome. V posebni dvorani bodo uredili razstavo grozdja in vseh pripomočkov za pospeševanje vinogradništva. Slika kaže predelovalnico grozdja, v ozadju pa cisterne za vino

## Za občinski praznik so si izbrali dan KO SO PADLE PRVE ŽRTVE

Danes praznujejo v Gorjah pri Bledu občinski praznik. Ta dan so si izbrali zato, ker je bilo 28. avgusta 1941, leta ustreljenih prvih talcev v Spodnjih Gorjah. Gorje so dale prve partizane že maja 1941. leta. To so bili trije bratje Zvanovi Janez, Andrej in Lojze. Pozneje pa je šel za njimi še četrti brat, Bratom so kmalu sledili, že

1941. leta, še Ivan Baseneži, Andrej Prešern, Kocjančič in drugi. Gorjanska občina ima 20 prvoborcev; 7 jih je vojno preživel. Med padlimi so tudi bratje Zvanovi: Andrej-Boris, ki je padel tik pred osvoboditvijo v borbah za Porezen, je odlikovan z redom narodnega heroja. Z vsem srcem in ljubeznijo pa so tudi ženske spremljale borbo svojih očetov in sinov. Omenimo naj samo Ivano Mohorič, »partizansko mamo«, ki jo je okupator zaradi delovanja s partizani že doma pretepel do nezavesti. Nato pa so jo poslali v Dachau, kjer je kmalu umrla. To kratko spominsko poročilo bi bilo nepopolno, če ne bi omenili še okupatorjevega požiga in anorij v Radovni, kjer je jeni 1944, izgubilo življenje 16 ljudi.

Občinski odbor pa bo imel slavnostno sejo. Jutri, v nedeljo, bo še politično zborovanje, koncert ter telovadna akademija.

### PREDDVOR

Minuli teden je KZ organizirala razstavo plemenste goveje živine. Na letošnji razstavi so najboljše krave molznice nagradili. Prvo nagrado je dobila krava tovariša Valjeva iz Srednje Bele, ki je dala minulo leto 2900 kg mleka. Kmetijska zadruga v Preddvoru v glavnem dobro napreduje. Nabavila si je dva traktorja, načrtu pa ima tudi gradnjo svojega postojaja, ki ga spričo sedanjih temnih prostorov zelo potrebuje.

V nedeljo so vasi Spodnja, Srednja in Zgornja Bela proslavile priključitev novega vodovoda. Med množico, ki se je ob tej priložnosti zbrala, je bilo tudi več uglednih gostov, med njimi ljudski poslanec tovariš Popit Tovariš Sredek, predsednik gradbenega odbora, je predal vodovodni vodovodni zadrugi, katere predsednik je tovariš Jočič. Nato so gasilci preizkusili vodni pritisk novega vodovoda. L. C.

### V SPOMIN SLAVI KLAVORI

## Ob njenem junaštvu so celo sovražniki strmeli

Terenski odbor Socialistične zveze Kolodvor v Mariboru pripravlja veliko svečanost ob spominski plošči, kjer so leta 1941 nemški fašisti ujeli narodno junakinjo Slavo Klavoro, znano borko predvojnje Jugoslavije in prvih dni okupacije Čeprav so ob prihodu nemški fašisti napeli vse sile, da bi zadržali vsak poizkus odpora, slovenski revolucionarji in domoljubi v Mariboru niso mirovali. Med temi je bila tudi Slava Klavora. Nikoli ni klonila pred jugoslovanskimi izkoriščevalci in zatiranci pa tudi nemški fašisti niso mogli ustrahovati, dokler je bilo njeno srce.

Ob neki priliki je Slava Klavora padla v zasedo, ki so jo fašisti postavili v neki hiši v Kolodvorski ulici. Takrat se je začela njena zadnja trnjeva pot. Zamislila si je fašisti prizadevali, da bi izvedeli od

nje tudi za druge njene sodelavce. Po izjavah očitvidcev si je pred ustrelitvijo Slava Klavora dvakrat strgala ruto z oči in so jo ustrelili od spredaj z razkritim obrazom. Njen junaški nastop, kakor tudi ostalih talcev, ki so bili ustreljeni skupaj z njo, je deloval na nemške vojake s tako močjo, da eden ni mogel strgeljati. Seveda so ga fašisti kaznovali še isto noč s mrtvijo.

Ob obletnici, ko so fašisti ustrelili Slavo Klavoro na dvorišču mariborske kaznilnice — ponoči med 24. in 25. avgustom leta 1941 — se bodo zbrali pred spominsko ploščo v Kolodvorski ulici člani Socialistične zveze in drugih organizacij tudi s sosednjih terenov. Proslavo p. so preložili na naslednjo nedeljo, 29. avgusta dopoldne, ker se bo takrat lahko zbralo več ljudi kot ob delavnici. P.

## Bolj in manj ostre iz Adlešičev

Pekarna sedaj redno obratuje. Kruh peče 2-3 krat tedensko. Dnevna zmogljivost pekarnice je 60-70 kg kruha, ki ga potrošniki potrebujejo, če tudi je nova pšenica še v kašah. Domači pridelek na skromnih njivah je namreč tako malenkosten, da zadostuje komaj za približek. Struča črna kruha stane 45 din. Prodaja ga KZ, Naloga sanitarne inšpekcije pa bi bila pregledati hegionske razmere v novi pekarni kakor tudi prostor, kjer hranijo kruh.

Na tukajšnji osnovni šoli se bo pričel pouk 2. septembra. Letos je ukinjena nižja gimnazija, ker je pre malo učencev, pa tudi dobrih učnih moči menda primanjkuje. Namesto nižje gimnazije bo osnovna šola razširjena na 6 razredov. Solsko poslopje in dobilo potrebna navodila za bodoče delo. Ostali bodo do konca avgusta in nato ponovno priključeni v delo cerkljanskega gorjana v preteklosti.

Plod dosedanjega raziskovanja na Cerkljanskem in drugod je bilo zanimivo predavanje s skiptičnimi slikami, ki ga je imel tovariš Orel v dvorani Zadrugnega doma v Cerkljanu. Tov. Orel se je na koncu obrnil na Cerkljane s prošnjo, naj mu pri delu pomagajo in opozorijo njegovo skupino na redke zanimivosti, ki jih še niso odkrili in jih povabiti na drugo predavanje, ki ga bo imel pred obdom koncem avgusta. M. M.

je v naknadno dograjenem nadstropje še ni ometano. Pa tudi druga nujna popravila, kot n. pr. električna napeljava, čakajo že dokaj časa. Dva meseca poititne je minilo, vendar se med tem časom ni ničesar ukrenilo. Ako se bodo dela začela šele sedaj, bodo vsekakor motila pouk. Priporočamo tudi, da ne bi odlašali z nabavo jstnih harmonik (orglice) za pionirski zbor in da bi že takoj v začetku šolskega pouka začeli delati s pionirji, da nas spet ne prehitijo čas.

Potrošniki želijo nekoliko več točnosti v trgovini tukajšnje »Kmetijske zadruge«. Ako je obrat valni čas 7 ure, naj bo trgovina ob tem času odprta, ne pa da šele četrte ure po sedmi pometajo in čistijo, potrošniki pa morajo čakati pred zaprtimi vrati. Treba bo tudi rešiti vprašanje, kako bo s trgovino, če tovariš postvojdja zbolji. Ali naj bo trgovina zato zaprta kot sedaj? Prejšnji poslovodj je v vprašanje zadovoljivo rešil v sporazumu s knjigovodjo. Zakaj bi tudi sedaj ne bilo tako?

Četudi imamo poštni urad in bi morali dobivati pošto redno vsak dan, so je ponovno zgodilo, da smo ostali brez časopisov in druge pošte. Toda ne po krivdi naše pošte, pač pa je vzrok »pozabljivost« osebja na črnomeljski pošti, ki »pozabljajo« dati našemu poštarju v uradno vročo pošto časopis vred. Upamo, da smo prizadetim obudili spomin. —mi

## PRIMER SKUPNEGA DELA PETIH PLANINSKIH DRUŠTEV Visokogorska postojanka daleč od doma

Ce bi dež in burja ne skazila minule nedelje, bi številni zasavski planinci lahko še bolj radostno proslavili svoj največji uspeh po osvoboditvi, ko so odpirali na Prehodavcih (2050 m) v Triglavskem pogorju novo planinsko postojanko — »Zasavska koča« na Prehodavcih. Na visokogorskem sedlu, ki veže dolino Triglavskega jezera s Trento, ždi zdaj prav nad prvim jezerom

zasavskih planincih, ko je ob otvoritvi predsednik gradbenega odbora Stane Brečko dejal: »S to planinsko postojanko bo Zasavje varovalo slovensko domovino prav .a tem mestu, kjer jo je nekoč rezala krivična meja«.

V dobrih štirih mesecih zgraditi in opremiti planinsko postojanko v tem visokem svetu in daleč od doma, ne, to se ne dá samo z materialnimi sredstvi.



»Zasavska koča« na Prehodavcih (2050 m) v Triglavskem pogorju, odkoder vodijo planinska pota v Trento in k Sedmerim triglavskim jezerom

Brez ljubezni in visoke zavesti bi tega ne mogli. In prav to je tisto, kar so pokazali zasavski planinci v polni meri, to je tisto, kar daje tej mali planinski postojanki daleč od Zasavja njeno visoko vrednost.

Na Prehodavcih se je ob otvoritvi zbralo toliko planincev iz Trbovelj, Zagorja, Hranstincev in Radeč, da je bila nova koča mnogo pretesna.

Kako je bilo na Cerkljanskem pred mnogimi leti, bi rada ugotovila skupina etnografov iz Ljubljane

Zanimanje za posebnosti ljudske šege in navade, prodrati v nenapisano življenje in delo naših prednikov, je privedlo ravnatelja etnografskega muzeja v Ljubljani tudi na Cerkljansko. Tovariš Orel se mudi pri nas že od začetka avgusta in zbira s svojo skupino stare predmete, ki jih bo kasneje hranil ljubljanski ali tolmarski muzej, zapisuje petje, glasbo in pripovedne dela ter slika zanimive ljudske spomenike iz preteklosti.

Skupina tov. Orel je razdeljena na posamezne skupine, ki iskajo lokalne vasi in se vsak terek zberejo v Cerkljan, da pregledajo zbrane po-